

Velja po pošti:

za celo leto naprej . E 20-
za pol leta 12-
za četrto 8-
za en mesec 2-
za Nemčijo celoletno 2-
za ostale inozemstva 2-

V upravnosti:

za celo leto naprej . E 22-40
za pol leta 11-20
za četrto 5-60
za en mesec 1-80
S posiljanjem na dom stane za mesec 2 E. Posamezne št. 10 v.

Slovenec

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.

Rokopis se ne vrati; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Današnja številka obsega 18 strani.

Svobodomiselno jakobinstvo.

Nič novega pod solncem; revolucij naznanja svetovna zgodovina mnogo krvavih in nekravivih. Prav kaj posebno dobrega ni še nobena rodila, naj se že imenuje angleška, francoska ali portugalska. Kdor ima priliko, da zgodovino študira, si mora z gnjevom v duši klicati v spomin tiste strašne prizore ob takih časih, ko se razvname ljudska strast in besni in kolje in padajo žrtve kakor pšenično klasje pod srpom žanjiče. Cerkev ni bila nikdar prijateljica revolucije, ker je varuhinja miru in reda, in ve, da odpira revolucija vrata novi vrsti zločinstev, umorov in nasilstev. A nekaj povsem novega pri portugalski revoluciji pa je to, da dela svobodomiselno časopisje odgovorno za vsa ta klanja, ki jih vprizarja po Portugalskem podivjana soldateska in lizbonska pocestna druhal, — klerikalizem. To, kar se godi s cerkvijo na Portugalskem, da vojaki samostane rušijo, duhovnike in redovnike kakor razbojnike po cestah pretejavajo, nanje pljuvajo, katoliške žurnaliste morijo in jih potem umorjene po cestah vlačijo, kakor se je zgodilo v Oporto, da redovnice iz bolnišnic in otroških zavetišč izganjajo, na vozove mečejo, in skrunijo, da pijana poulična druhal po oltarjih pleše, cerkve in samostane razbija, da lizbonska sodrga po cerkvah in samostanih tuli, krade, ropa in da s sekirami, noži in bodali za redovniki stika, kakor to očividci pripovedujejo, da dragocene samostanske knjižnice na cestno blato venkaj meče — to je škandal za ves civilizirani svet. To je torej tista izobrazba in kultura, katero liberalizem tako mogočno oznanjuje! Naj je že kdo cerkvi prijazen ali neprijazen, naj že misli o cerkvi kar hoče, toda, kdor to odobrava, ni vreden, da ga solnce obsije. Ja dobijo se na svetu ljudje, ki tega ne odobravajo, ampak trdijo, »da je ravno klerikalizem vedno in povsod tisti povod, ki provzroča krvave preobrate v raznih deželah«, in pripovedujejo »da so tam, kjer je najbolj razvit klerikalizem, najboljša tla za revolucionarno gibanje«. Pišejo »da klerikalci goje v ljudstvu navadno najniže instinkte in da vzgajajo v ljudstvu revolucionarni duh, ki pride prej ali slej do izbruha«. (»Slovenski Narod« št. 334.) Odkrito povедano, takih neumnosti nismo še ni-

kjer brali. Da bi katoličani sami sebi vrv za vrat spletali, — to je preneumno!

Nadalje se trdi »da je narava južnih narodov na Laškem, Francoskem, Španskem in Portugalskem, veliko bolj dovetna za klerikalne ideje, nego severni narodi; da je klerikalizem poganjaj v teh državah zelo bujno cvetje. Da je bilo ljudstvo duševno in telesno polnoma odvisno od raznih samostanov in redov, da je bila vsa vzgoja in vse narodno gospodarstvo odvisno od edinole klerikalnih mogotcev in da revolucija na Portugalskem kaže, kam vodi klerikalna politika«. (»Slovenski Narod«, št. 334.)

»Klerikalizem« imenuje navadno liberalno časopisje, snovanje in delovanje katoliških političnih strank. In teh v južnih deželah sploh ni, ker imajo katoličani premalo praktičnega čuta za snovanje strank, ki temelje na katoliških načelih. Zgodovina Portugalske nas uči, da je stal ves razvoj te dežele od leta 1750. sem vedno pod vplivom framasonstva in proticerkev liberalnih elementov. Že leta 1750., ko je postal Pombal državni tajnik, je bilo prvo njegovo delo, da je Jezuite zapiral in jih z najkrutejšimi kaznimi zatiral. Leta 1759. so bili vsi Jezuitje vjetri, njih posestva pa konfiscirana. Večji del teh redovnikov je umrlo v ječi, druge je pa brez sredstev pustil v cerkveno državo v Italijo odpeljati. Pretrgal je vsako vez z Rimom in cerkev Šikaniral; starčka Malagrida iz reda Jezuitov pa pustil na grmadi sežgati. Pombalovo delo je nadaljeval princ Janez in še Don Miguel je napravil leta 1826. tem nasilstvom konec. Ta je pa bil že leta 1833. pregnan in pod njegovim naslednikom Don Petro je zavladalo še silovitejše preganjanje kakor kdaj prej. Ta je Jezuite vnovič pregnal, papežev poslanstvo odpravil, vse škofe odstavil in ukazal veliko duhovnikov zapreti. Nastavil je pa framasone za škofe tako, da jim je moral papež Gregor XVI. vsako potrditi odreči. Za župnike pa je take nastavljal, ki so bili framasonstvu udani. Od 36 lizbonskih župnikov je bilo 34 framasonov. In tako je cerkev ves čas od leta 1750. ječala z majhnimi presledki pod jarmom framasonstva in svobodomiselstva.

Ves liberalni svet kriči in vpije, da je klerus kriv revolucije, ker je ljudstvo sistematično v nevednosti vzgajal. Zgodovina pa uči, da je to zlobno obrekovanje in podtkitanje, ker so imeli od Pombalovih časov sem deželo popolnoma v oblasti prostozidarji in liberalci. Če je torej dežela kulturno zaostala,

nosi za to odgovornost samo liberalizem in prostozidarstvo, ki je tod neomejeno paševalo. Revolucija ni izbruhnila zato, ker je cerkev na Portugalskem gospodovala, ampak zato se je aranžirala, da bi cerkvi še tisto trohico pravice vzela, ki jih je dosedaj imela. Tudi pred revolucijo ni živila cerkev na Portugalskem v rožnatih časih; redovna obleka je bila prepovedana, duhovniki so hodili civilno oblečeni, ugled in vpliv duhovščine silno majhen, v majhnih občinah so opravljali občinske posle duhovnika, verski poduk iz ljudskih in srednjih šol popolnoma izbacnjen. Le tu pa tam na deželi je podučeval veronauk ljudski učitelj; armada popolnoma razkristjanjena; samo en slučaj: v Lizboni je lansko leto v šoli, kjer se vojaki za podčastnike izobrazujejo izmed 300 gojencev, opravilo po predpisih 30 vojakov za Veliko noč svojversko dolžnost. Kralj Manuel je poklical na državno krmilo najbolj liberalno ministrstvo, kar jih je bilo na Portugalskem. Podpiralo je brezverske šole, zaprlo več samostanov. Republikanski časopisi, kakor »Secolo«, ki ima 130.000, »Mundo« 100.000, in dva druga 80.000 naročnikov, je hujskalo ljudstvo proti monarhiji in cerkvi dan na dan in ga popolnoma podivjalo. Da je revolucija sad svobodomiselnega brezverstva, dokazujejo možje, ki so sedaj na krmilu vlade; Costa, judovski advokat, glava portugalskega prostozidarstva, je justični minister. Teofil Braga, premier-minister, ki hoče »filozofične misli v deželi udejstvovati«. Magalhaes Lima, voditelj zarote, framason prve vrste!

Ti možje hočejo sedaj popolnoma s cerkvijo pomesti!

Republikanska vlada je začela z brutalnostjo in silo proti cerkvi; svoboda tatovom, zločincem, oskrunjevalcem, duhovnike pa v ječo. Amnestija za lobove, izgon za redove! Sedaj Portugalski novo sonce vzhaja; sedaj bo v deželi pravi Eldorado, kakor bi bilo s tem, da se kraljeve dvore ruši in cerkev preganja, že vse storjeno. Kakor britka ironija doni iz ust preganjavev republikanska pesem onim nasproti, ki jih preganjajo: »Zarki lepe jutranje zarje so kakor poljubi matere, ki nas varuje proti vsem krvicam usode. »Ti dogodki nas uče, da gremo časom nasproti, kjer zvestoba in religijoznost izginja, kjer veljajo izdajstva in nezvestoba kot čednost in poštenost. Osoda je hotela, da je vojaštvo, v katerem je država iskala svojo oporo in zaščito, tisto, ti je postal rabelj državne oblasti. Dokaz temu so zadnje vojaške revol-

Republikanska vlada je začela z brutalnostjo in silo proti cerkvi; svoboda tatovom, zločincem, oskrunjevalcem, duhovnike pa v ječo. Amnestija za lobove, izgon za redove! Sedaj Portugalski novo sonce vzhaja; sedaj bo v deželi pravi Eldorado, kakor bi bilo s tem, da se kraljeve dvore ruši in cerkev preganja, že vse storjeno. Kakor britka ironija doni iz ust preganjavev republikanska pesem onim nasproti, ki jih preganjajo: »Zarki lepe jutranje zarje so kakor poljubi matere, ki nas varuje proti vsem krvicam usode. »Ti dogodki nas uče, da gremo časom nasproti, kjer zvestoba in religijoznost izginja, kjer veljajo izdajstva in nezvestoba kot čednost in poštenost. Osoda je hotela, da je vojaštvo, v katerem je država iskala svojo oporo in zaščito, tisto, ti je postal rabelj državne oblasti. Dokaz temu so zadnje vojaške revol-

lucije v Srbiji, Perziji, Grčiji, Rusiji in Portugalski. Vzrok temu je pa dosledno izpodkopavanje in smešenje vsake, posebno cerkvene oblasti. V takih časih so postave iluzorične; kjer izgine spoštanje pred božjim redom, tam izgine tudi respekt pred svetovno oblastjo. Dokler je ljudstvo res katoliško, je antirevolucionarno. Katoličan ne dela revolucije! Pač pa s svobodomiselstvom zastrupljena masa. Država, ki cerkev preganja, sistematično katoličane započavlja, je gnila.

Katoličane pa ob teh dogodkih ne pretresa grozovit strah in nam tudi zobje strahu ne šklepetajo. (»Slovenski Narod«, št. 337.) Ampak nas navdaja zavest, da se cerkev žalibog ne more zanašati na nobene kraljeve prestole, ampak da njena moč leži v nje božjem poslanstvu in pa na vernem, politično organiziranem ljudstvu. Kjer so močne katoličke politične stranke, ki temelje na katoliških temeljih, tam je taka korupcija in demoralizacija monarhičnih strank in osebno štreberstvo nemogoče, tam so pa tudi portugalski dogodki nemogoči. Zato ostane naloga vseh katoličanov, ljudstvo organizirati v močno politično falango, ki je steber vsega državnega reda! To je resnica o Portugalski — vse drugo je kleveta!

Iz Daljnega Vzhoda.

O. Veselko Kovač.

Clovek ne bi verjel, a je vendar gola resnica: Nemci imajo strah pred Slovenci celo na — Kitajskem. Zadnji teden je prinesel tednik »Kiandschanpost« tole, ves omikani svet pretresajočo novico:

»Razglasiti je treba, da se pruske naselniške politike, nad katero se Poljaki in vsi sovražniki nemšta tako zgrajajo, tudi Slovani poslužujejo nasproti Nemcem. Na Spodnjem Stajerskem meri naselniška politika Slovencev namreč na to, da se nemštvu vedno bolj nazaj potiska. Ta politika pa nikakor ne izvira iz na Spodnjem Stajerskem naseljenih Slovencev, ampak je sad agitacije kranjskih Slovencev. Ti namreč s svojim brutalnim terorizmom najprej ogrenijo Nemcem bivanje v ondotnih krajih, potem pa pokupijo njih posestva ter jih razdele med slovenske koloniste. Nemška »Südmark«, ki ima nalogo ogroženo nemštvu na celi južni črti z gospodarskimi in raznimi drugimi organizacijami okrepite in skrbeli za to, da ostane nemška posest v nemških rokah, nima dovolj sred-

LISTEK.

Portugalska in njeni prebivalci.

Ni daleč od nas dežela Portugalska in vendar od nje silno malo slišimo. Portugalska, nekdaj kraljica in gospodarica morja, njene ladje so jadrile po vseh morjih, nje prebivalci odkrili tuge dežele, prvi, ki so svet objadrili in odkrili nova morska pote, — danes je ta dežela pozabljena, gospodarsko zanemarjena in kar nam pride na ušesa so navadno pretresujoče vesti, kraljevi umor, revolucija, podkupovanje in večne zarote. Portugalska leži na robu Evrope; velika svetovna trgovinska cesta, ki gre od vzhoda proti zahodu, gre mimo Portugalske. Od vsega nekdanjega bogastva in moči so ostali samo žalostni spomini, ob katerih ponosni Portugalec svojo žalostno sedanjost prenaša. Dežela meri 88.954 km² in ima približno pet milijonov ljudi. Poleg tega so naselbine v Afriki in v Vzhodni Indiji, ki merijo 2.000.000 km² in na katerih živi 15 milijonov ljudi. Zemljá je silno roditvena in bi lahko pri umnem gospodarsku petkrat toliko pridelkov rodila, kakor jih rodi. Portugalec obdeluje svoje polje še po predpotopnih meto-

dah in se poslužuje vozov, kakršne vidimo na izkopanih vazah starih Rimljakov naslikane. Na severu raste pšenica, v južnem delu pa sade večinoma koruzo. Portugalska ima tudi lepe iglaste in listnate gozde; na jugu, kjer je klima ugodnejša, rastejo palme, mirti, ciprese, oranže in drugo južno sadje.

Portugalci so mešano ljudstvo; prvotno so stanovali v deželi Lusitanci, ki so bili keltskega plemena. Pozneje so jih podjarmili Rimljani, od katerih so sprejeli jezik, kulturo, njih šege in navade. Rimska kultura je vtrsnila prvotnemu prebivalstvu pečat Rimljakov in pustila v deželi velike sledove. Za časa preselejanja narodov je prišlo ljudstvo v dotiku z vzhodnimi Goti; leta 716. so si osvojili deželo Arabci, ki so bili gospodarji dežele do leta 1147. Tega leta si je osvojil deželo Alfonz I. Od tega časa se je dežela dvigala, trgovina rastla, tako da je bila v 15. stoletju Portugalska na vrhuncu. Leta 1580. so jo imeli v oblasti Španci, dokler niso bili leta 1640. iz dežele pregnani. Nenavadno visoko je število Judov in ciganova, ki so se v deželi v srednjem veku naselili.

Portugalec je bolj majhne, stisnjene postave, rjavkaste barve, upadlih lic; na severu v gorovju so ljudje bolj

veliki, blondisti; na jugu se jim pozna bolj afrikanska kri; ljudje so črnih las, okroglega obraza, vitke postave, imajo podolgate, mandeljem podobne oči, polne ušnice. Portugalec je resigniran, mehak, neodločen, resen, melanholičen, manj živahan od Italijana, ki se vedno smeje, poje, muzicira in okoli sebe mahá. Na drugi strani pa je len, domišljav, samozavesten, vitežki in poln pretiranega častihlepja. Portugalski delavec je manj sposoben za težka dela, kakor pa severna ljudstva. Vsa težka dela optri ženi na pleča. Po mestni ulici ne nese najmanjše reči, ker bi to njegov ponos in samozavest žalilo. Portugalec ljubijo, kakor vsi južni narodi, okraske in blesk; ženske hodijo tudi po mestih bose, ali nosijo vse polno prstanov in uhanov. Pri pogrebih igrajo veliko ulogo pojedine, procesije s svečami, katere prirejajo na čast umrlemu. Glavna zabava poleti je ples in godba na kitaro, katerih so se naučili od priseljenih ciganov. Melodije so težke; pesmi preveva duh melanholije in otožnosti. Portugalec je sila uljuden; objemi, poljubi, stiskanje rok je na dnevni redu; ne štedi tudi s komplimenti; vsakega človeka imenuje ekselenco; gospodar nagovarja svoje posle z »Vaša milost«.

Glavno mesto dežele je Ljubljana;

glede lege, na kateri stoji, spominja na Neapelj in Carigrad. Pravijo, da je Ljubljana eno najlepših evropskih mest. Mesto leži na desni strani reke Tejo in se razprostira po kotlini in nje obronkih. Ena stran je odprtja proti morju, ki tvori z izlivom reke veliko pristanišče. Mesto je jako staro; Rimljani so je imenovali Felicitas Julia, vzhodni Gotje pa Ulyssipona. Leta 1775 je izpremenil strahovit potres velik del mesta v razvaline; ta del mesta je dal na novo sezidati kralj Jožef, ki si je splošno za povzdigo mesta pridobil velikih zaslug. Samo ta del mesta je zidan pravilno in v ravnih črtah. Hiše v drugih delih mesta so nakopičene ena vrh druge, zvezane črez ulice z neštevilnimi obloki, visijo na obronkih, ki se na robu kotline kvišku vzpenjajo. Ulice so silno ozke, stisnjene, krive in peljejo venomer gor in dol. Razven par državnih poslopij, v katerih so nastavljena ministrstva, pošta in mestne palače, ni drugih monumentalnih poslopij, kakor ne najdemo v starih nemških, laških in francoskih mestih. Portugalska ne pozna slikarskih, umetniških in stavnih šol, kakor ne so imela španščina in italijanska mesta. Med znamenitosti v mestu bi bilo prištevati lep spomenik, ki predstavlja portugalskega leva. Krasen spomenik ima tudi na trgu

stev, da bi proti slovenski naselniški politiki povsod uspešno nastopila.«

To lažnjivo in hinavsko jadikovanje je prinesel imenovani časopis pod zaglavjem »Politische Rundschau« — »Österreich-Ungarn«. Nič več in nič manj. Pomislite: v državi, ki šteje 50 milijonov duš, je tekom enega tedna to edina splošnega zanimanja vredna novica. Vzlik: »Zivela Slovenska Straža!« nadomešča, mislim, vsak komentar.

Sicer pa to ni prvi pot, da se tukajšnje časopisje bavi s Slovenci. Ko se je lansko leto v Ljubljani ustanovila »Vseslovenska Ljudska Stranka«, so to beležili tudi nekateri tukajšnji listi, češ, da stremijo avstrijski Jugoslovani pod vodstvom Slovencev po ustanovitvi jugoslovenskega kraljestva pod avstrijskim žezlom.

V adresni knjigi, ki jo je izdala lansko leto v Tsingtau neka tvrdka, sem bral tudi pristno slovensko ime »Novak«. Par tednov nato sem naletel na vlaku na Evropejca, ki se mi je predstavil: »Novak, nadzornik železničnega brzojava«. »Rojak,« sem si mislil, a dejal sem: »Gotovo ste Avstrijec.« Mož je na mojo prijazno opazko zavestno odgovoril: »Ne, ampak Nemec iz rajha sem.« »No, je bil pa Vaš oče ali pradel Avstrijec, ime je popolnoma slovensko,« sem ponagajal. A mož je skoro užaljen odvrnil: »Moj rod je pristno meklenburški.« Tako, sedaj razumem. Meklenburg je bil namreč pred širisto leti še pristno slovenski. S tem se je najina konverzacija končala . . .

Letos je izšla naslovna knjiga v novi izdaji. Listal sem zopet po njej ter z zadovoljstvom opazil, da mojega imena niso prehudo zmrcvarili. Manjkal je samo strešica na zadnji črki; a to sem nemškemu tiskarju velikodušno odpustil. Poiskal sem ime svojega meklenburškega »rojaka«, hoteč se naslajati nad njegovo slovensko pristnostjo. Ves trud je bil zastonj. »Novak« je iz naslovne knjige izginil, a mesto njega se je naselej res pristno meklenburški »Novack«; to spako, ki pomenja isto osebo, — za imenom stoji namreč istotako kakor prej pri »Novaku«: nadzornik železničnega brzojava — je povzročila brez dvoma moja lanska nedolžna opomba. Da ni tiskarska pomota, sem spoznal iz njegove posetnice, ki mi je prišla pred par tedni v roke; a videl sem tudi Novakovo vizitenco, ki jo je mož oddal mojemu znamcu pred dvema letoma. Na njej je ime pravilno slovensko! Gotovo sem »pristnemu Nemcu« povzročil s svojo opazko par nemirnih nočij, dokler ni z dovoljenjem oblasti spačil in z nemškim firnežem prevlekel slovenskega imena. Pa reci kdo, da ni smešnih ljudi na svetu! —

Kaj pa kaj Kitajci? Princregent se je že precej utrudil. Prej je odstranil od sebe vse zmožne može, hoteč opraviti vse sam. Zaupal je preveč v svoje vladarske zmožnosti, katerih morebiti niti imel ni. Sedaj je to svojo napako sicer uvidel, a si ne ve pomagati. Izkušenega diplomata Juenške-ja, ki ga je pred dvema letoma tako lahko miselnododstranil, bi sedaj zopet rad imel v Pekingu, a ta se njegovemu vabilu neče odzvati. Zakaj? Vzrokov je

brez dvoma več. Užaljenost in pa bojanzen, da utegne najti na dvoru močno sebi sovražno stranko, ki bi ga oviral pri vsakem koraku, so bržkone najtehtnejši vzroki, ki mu ne puste na državno ladjo. Da imajo nesposobni možje državno krmilo v roki, pokazali so zadnji meseci, ko sta Rus in Japonec tako svojevoljno brez vsega ozira na Kitajca določevala glede na bogato Mandžurijo. Sedaj se Kitajci ozirajo po kakem zavezniku, a ga ne morejo najti; deloma, ker jim manjka zadostne vojaške moći — kitajska vojna mornarica še skoro v povoju ni — deloma pa, ker se vsaka oblast boji povzročiti s svojim zavezništvom sum ali kak konflikt pri drugih, zavisti polnih oblasteh . . . Bodočnost Kitajske je negotova . . .

Zviti Japonci so navsezadnje vendar anektrali Korejo. Spretno so od rusko-japonske vojne sem skrivali svoje zvite nakane. 27. avgusta pa so naenkrat razglasili osuplim Korejcem, da njihovega cesarstva ni več. Znano je, da so iz državne tiskarne v Šeulu, kjer se je imela tiskati proklamacija, prejšnji dan odstranili vse domačine; delo je bilo izročeno popolnoma zanesljivim osebam. Pozaprli so po vsej deželi tudi vse količaj sumljive elemente, da ne bi na dan proklamacije nihče ščuvan in vznemirjal ljudstva. In res se je posrečilo tako ohraniti popolen mir v deželi . . .

Z priklopitvijo Koreje se je Japonska brezdomno silno ojačila. Če je bila že prej nevarna ruskim interesom v vzhodni Aziji, bo sedaj še bolj. Sicer si oblasti sedaj prijazno gledajo v oči — kot zaveznice, a komu ni znano, da je Japonska vesta zaveznička le svoji koristi. Za splošno korist — svetovni mir — njej ni mnogo. Ko se bo čutila dovolj močno, posegla bo po bogati Mandžuriji, ne zmeneč se, je-li to Rusiji prav ali ne. Da utegne priti do tega, menda tudi ob Nevi ne dvomijo . . .

Zdravstvujte!

Idrijske novice.

i Deželnemu odboru je Katol. politično društvo za idrijski okraj poslalo sledečo prošnjo: »C. kr. zavod za žensko domačo industrijo na Dunaju sprejema od čipkaric idrijskega okraja pravilno izdelane čipke in jih potem ali kot take sam prodaja ali pa sestavlja iz njih razne okraske za namizje, hišno opravo, posebno pa ženske toalete. V ta namen ima dotični zavod določene vzorce, stalne cene in plačuje takoj v gotovini sprejeti blago. Čipkarice vedo natanko, koliko bodo zasluzile in ko oddajo svoj izdelek, doba takoj gotov denar na roke. Temu so se pa uprli čipkarski trgovci cele Avstrije, podpira pa jih Zveza industrije na Dunaju, ki je imela 21. julija enketo, kjer je protestirala proti temu, da c. kr. vlada podpira trgovino s čipkami, ki jo ima c. kr. zavod za žensko domačo industrijo. Želja teh industrijev je, vlada naj se ne vtika v prodajo in konfekcijo čipk, sami pa se hočejo organizirati, da bodo sami določevali cene čipkarskih izdelkov. Tako bi bile naše čipkarice zopet izdane na milost in nemilost različnim trgovcem

in zopet bi nastopila doba izkorisčevanja ubogih delavk. Znano je, da se ogromna večina naših čipkarskih trgovcev ne peča samo z nakupovanjem čipk, ampak ti ljudje imajo prodajalne, v katerih prodajajo predvsem razno drugo blago za različne potrebe in čipkarica je prisiljena mesto denarja jemati razna živila i. dr., kar potrebuje ali pa tudi niti ne potrebuje. Država je ustanovila več čipkarskih šol in je sploh v zadnjem času veliko storila posebno v hribovitih krajih za to obrt. Njena dolžnost je torej skrbeti, da imajo pravilno izdelane čipke primerno ceno, tako da se izplača pečati se s to obrtjo, da dobre ljudje doma toliko zaslužka, da ga jim ni treba iskati v tujini. Odkar ima centralni tečaj na Dunaju svojo prodajalno, se je čipkarska obrt zelo povzdignila, glede pravilnejše izdelave in glede višjih cen. Ne opazi se pa, da bi bil radi tega kak trgovec opustil svojo trgovino s čipkami, ravno nasprotno se je zgodilo, da je kak trgovec obetal še višjo ceno, kakor jo je določil centralni tečaj na Dunaju. Ta faktum dokazuje, da se še vedno trgovcem izplača pečati se s trgovino čipk, le monopol nimajo več. Cene so se regulirale in čipkarice oddajajo lahko svoje izdelke, kamor jim bolj kaže, ali centrali na Dunaju ali pa posameznim trgovcem. Zato prosi podpisano društvo: Slavn deželnemu odboru naj se primerno zavzame, da ostanje prodaja čipk kakor dosedaj in naj bode vedno čipkaricam na prostoto dan, oddajati pravilno izdelane čipke ali trgovcem ali pa c. kr. zavodu za žensko domačo industrijo na Dunaju, oziroma da se omenjenemu zavodu ne odvzame pravica prodaje in konfekcije čipk. Katoliško politično društvo za idrijski sodni okraj v Idriji, 3. oktobra 1910. — Michael Arko, predsednik. — Ivan Svetličić, tajnik.

i C. kr. čipkarski tečaj obiskuje tudi letos prav lepo število idrijskih dekle. Začetnic, t. j. ljudskošolskih učenj, je 115, ki prav pridno obiskujejo izven šolskega časa čipkarski tečaj, da se izurijo v tej za Idrijo zelo važni domači industriji. Rednih delavk je 48, izmed katerih jih 12 obiskuje posebni trgovski tečaj; domačih delavk ima pa tečaj sedaj okoli 200. Da si je v zadnjem času trgovina s čipkami nekoliko zastala, čemur je gotovo največ moda kriva, vendar je idrijsko prebivalstvo toliko zavedno, da kljub temu v obilnem številu pošilja svoje dekllice v čipkarski tečaj, ker ve, da bodo v času vsestranskega napredka in velike konkurence mogle le dobro izvezbane čipkarice svoje delo po primerni ceni prodajati.

i Škodo, katera je povzročila povodenj 24. septembra t. l., so ta teden popravili. Izplačali so namreč onim posetnikom, katerim je voda prišla v hlev ali hišo, malo svoto, kakor jo je določila cenilna komisija. Samo malo preveč stroškov si je komisija ali kdo drugi prisvojil. Kajti ako se ceni škoda na 30 kron, a izplača se samo 25 kron, je pač malo preveč. Čudno se je zdelo poškodovancem, kam gre toliko odbitka, ker natanko se jim ni povedalo. A imeli smo še hujšo povodenj in večjo škodo dne 21. decembra pr. l. in za tisto še niso nič dobili odškodnine. Men-

da se vrši tožba med gozdnim erarjem in interesi. Nekateri so cenili škodo, katero jim je voda napravila, previsoko in radi tega se brani gozdnemu direktori v Gorici jim priznati prisojene zneske, in čaka, naj jim sodnija razsodi. Nočemo več o tem pisati, saj v Idriji vsak več, kake so razmere, in drugod bi se pa ne zanimali za one veseli obraz, ki se kažejo takrat, ko voda narašča in sili do njih hiš in prodajalnic.

i V protislovju si je zadnji »Naprek«, ko se na »Slovenca« jezi. Mi smo nekateri stvari razložili in z zgodovinskimi podatki podprt, katere je dr. Tuma na shodu proti klerikalcem po svoje zasukal. »Naprek« nam šteje v zlo, da še le teden pozneje pišemo v list, med tem ko se je nas na shodu pozvalo k besedi, pa se nismo upali ugovarjati. Tako piše »Naprek« na strani 7. A glej pajka! Na šesti strani iste številke pa se hvali, kako je Straus pri občinski seji dne 16. septembra zavračal Gostinčarja glede draginje mesa. In Gostinčar je govoril na javnem shodu dne 7. septembra in ni mu na shodu sodrug Straus ugovarjal, temveč šele čez devet dni se mu umestno združil popravljati Gostinčarjev trditve. Na dolgo in široko razpravlja, kako stališče on zavzame, a na drugi strani nima po nasprotniku, katerega je sam s svojim vedenjem posnemal. No, pa ravnatelj Straus si iz tega nič ne store in sodrugi bodo pa tako rekli: »Ja no, le mi znamo in naš očka Straus!«

i Česa so klerikali vsega krivi? Pri nas si vsako leto nekateri dovojijo šalo, da kaj izmišljenega pišejo v list o svojih tovariših. Recimo po domačem: on bi rad nekaterem iz svoje družbe potegnil, ker pozna njih lastnosti in mu marsikatera ni všeč, se ponoričuje v listu v šaljivi obliki. Občutljivim osebam pa to ni všeč, zato nastane radi tega veliko smeha, veselosti, a tudi ogorčenja. Tako je pred nekaj leti bilo o naših uradnikih v nemškem listu mistifikacij, da so bili nekateri prav zelo nejevoljni. Iskali so krivca le v svoji sredi. Nobenemu ni na misel padlo, da bi šel med politične nasprotnike pisatelja iskat. Kmalu pozneje so precej razburjenja povzročila pisma brez podpisa na nekaterem inteligentne osebe. Ni bilo dotičnim ljubo tako ravnanje, poizvedovali in primerjali so različne pisave, a da bi bil kateri iskal krivca preko mej svojega okrožja, ni nobenemu na misel prišlo. Saj so vedeli, da take napake ali izmišljotine so mogoče samo pri onih, ki vedno med sabo občujejo. Pozneje je to posnemal liberalni dopisnik, ki je v nekem primorskom listu se ponorčeval iz naših liberalcev. Sedaj so pa zagnali krik, češ, tega je kriv klerikalec in dolžil več časa prejšnjega gerenta, da je on si privoščil svoje nasprotnike malo potegniti in to celo v glasilu njihove stranke. V novejšem času pa je bil v »Rdečem Praporju« dovitip o »meščanskem klubu v Idriji«, ki bode v kratkem omislil raznega predavanja. Zopet ogenj v strehi, katerega je začgal klerikalec. Zadnji »Naprek« vpije: »To je klerikalna lumparija, to je duševno barabstvo, katerega je v kler. taboru obilo itd. To je izpričevalo lastne nizkoosti.« Kako nizki so se pokazali v tej

Jožef I. Med lizbonskimi cerkvami je ena najlepših ona sv. Vincenca, sezida na barvanega marmorja in s krasnimi mozaiki. Tu ležita pokopana tudi oče in brat pregnanega kralja Manuela; položena sta v steklene krste, čež katere je potegnjeno pregrinjalo. Ohranjena sta tako, kakor sta bila umorjena, oče s prestreljenim čelom in sicer s od kroglike razmesarjenim obrazom, katerega kose gips skupaj drži.

Omeniti bi bilo tudi velik, krasen botanični vrt, kateri nima para v Evropi in velika mornarična vojašnica v pristanišču, kjer je bil sedež vojaške zarote. Na desnem bregu stoji lepa kraljeva palača Necessidades, in starodaven vojaški arzenal, kjer se vlivajo topovi in puške. Mesto šteje nad 400.000 prebivalcev in ima živahno trgovino z angleškimi, francoskimi in nemškimi obrežnimi mestami. V mestu živi polno Angležev, Francozev, Nemcev, Špancev in zamorcev, ki imajo tu opravka vsled kupčijskih zvez z Lizbono. Življenje v mestu je zelo živahno; pred trgovinami in kavarnami polno ljudstva, ki bere časopise in debatira o prihodnjih časih. Vino je zelo poceni, za par vinarje dobiš velik ilnat vrč vina. Pivo se prodaja v steklenicah in je zelo draga. Na trgu dobiš fig, banan, ananas, ali najboljša slaščica za Portugalca so suhe s cukrom potresene čeplje. Portugalske gospe so silno komodne; kar z balkona pokličejo branjevko s ceste, ki donese zaželenega sočivja.

Vojakov ima Portugalska v mir-

nem času 30.000; v vojskinem času narase to število do 150.000. Vojaške dolnosti so splošne in obvezne za vse; vendar se Portugalec lahko od nje odkupi za 150.000 reisov po našem za 700 K. Izobrazba ljudstva pa je zelo pomanjkljiva; 79 odstotkov ljudi niti brati ne zna. Bog daj Portugalski boljših časov!

Umetnost v povoju.

Preteklo sredo je predaval v prostorih »Slov kršč. soc. zveze« ravnatelj deželnega muzeja g. dr. Mantuani o »umetnosti v povoju.«

Namen predavanju je bil, vpeljati navzoč občinstvo v starodavne čase, v človeško življenje in delovanje v teh časih in zlasti predočiti jasno sliko o postanku in prvotnem razvoju umetnosti.

Nekateri učenjaki so trdili, da se je človek razvil iz opice. Povedati pa so pozabili, zakaj še danes živi ona vrsta opic, o kateri so trdili, da se je človek razvil iz nje. Kako to, da se sedaj več ne razvijajo? Vse one vrste živali, ki žive dandanes, so živele tudi pred tisoči in tisoči leti.

Le človek se je kazal vedno duševno posebna stvar. Imel je vedno vzravzano hojo: roke je imel torej proste in zato je mogel s svojimi gibčnimi prsti ustvarjati potrebno orodje in umetne izdelke. Opice, kot najbolj razvite živali, imajo štiri roke, pa niti

ene umetnine niso izdelale. Čebelice, male živalice, ustvarjajo satovje, ki je res umetno izdelano. Toda to satovje je danes ravnotako, kakor je bilo pred tisoči in tisoči leti. V nobenem oziru ni napredovalo, ker čebelice tega uči na ravni nagon, ne prosti preudarek.

Clovek pa se je razviral od najskromnejših početkov do današnje višine. Ravno umstveni razvoj človeškega rodu pa nam dokazuje, da stoji človek nedosežno visoko nad živaljo. Vse nasprotne trditve so zmotne in kot zmotne tudi dokazane.

Kako je začel človek umetno delati?

Cloveku je treba stanovanja, hrane in obleke. Zaradi teh svojih temeljnih potreb si je moral človek iskati sredstev, da vzdrži svoje življenje in v tem tudi prvi razvoj umetnosti.

Clovek si je že v najstarejših časih, ali že gradil stanovanja, ali pa je stanoval v skalnatih duplinah, ki jih je zase primerno uredil, pregradil, da so bila samo njemu dostopna. Kjer ni bilo podzemeljskih jam, si je gradil.

Tu pa je prišel v poštev človeški um. Zgled, kako naj si gradi stanovanja, mu je dala že rast dreves. Videl je, kako so se veje v gozdu proti vrhu druga proti drugi sklanjale in tvorile naravno streho; tudi on je zabil v tla v krogu več kolov, ki jih je na vrhu povezal skupaj s protjem in je obdal te kole z vejevjem in kožami. In imel je stanovanje. Taka stanovanja imajo še dandanes zamorci v Afriki in Be-

duini v Arabiji, to so ljudje, ki se radi selijo in niso stalno naseljeni na enem in istem kraju. Taka stanovanja opažamo pri vseh nomadih.

Včasih so prepletli kole s protjem in zamazali z ilovico. Podobna so bila stanovanja uljnakom in močno nas že spominjajo na zidanje hiš.

Ker takrat človek še ni znal obdelovati kovin, rabil je za orodje kamen. Če je rabil ostro orodje, je odkrušil kos kremena in klesal kamen ob kamen toliko časa, da je dobil ost, ob strani pa ostrino. Ta kamen je vtaknil v precep dolge palice, palico povezal in imel je prvo sulico. S tem primitivnim orožjem so šli naši pradedje na lov na

stroki naši liberalci in socialni demokrati, kaže ravno zgodovina takih dovtipov v Idriji. Nemci naši ali uradništvo je precej vedelo, da je iz njih srede se eden ponorčeval, le naši zavezni nasprotniki se ne morejo više povspeti, kakor le povsod videti klerikalca. Ste res smešni. Ravnhokar slišimo, da je v »Jutru« zopet eden se iz liberalcev ponorčeval. Najbrž bo šel tudi ta dovtip na rovaš klerikalcev! No, dober tek!

i »Naprej« priobči prihodnjič med idrijskimi novicami sledče: Vsake šole more biti enkrat konec. Predavali smo vam leta in leta in pisali o Šusterščevih kanonih, puškah, bombah in sabljah, o prihodnji državi, o pravici, ki je podlaga držav, o pomenu veteranskih društev itd. itd. Imeli smo odlične podpornike, zaščitnike in priatelje, katerim izrekamo tem potom najsrneje zahvalo. Ker upamo, da naš trud ni bil glas vpijočega v puščavi in se je sedaj v Lizboni odprl praktičen kurz o naših predavanjih, nameravamo iz novega mladeniškega društva, ki je cvet Idrije, nekaj članov tja poslati, da se tudi praktično izvežbajo v tem, kar so se doma učili. Priglase sprejema direktorij konzuma.

i **Vprašanje.** Ker v občinski pisanri niso vedeli kam s časom, skrčili so pred par leti uradni čas na šest ur. Pa kljub tem skrčenim uradnim časom vidimo mestnega tajnika ravno med uradnimi urami vedno na cesti in se opravičeni povprašujemo, je li mestni tajnik v službi občine ali kakega drugega podjetja?

Jeseniske novice.

j **En wagon zamorcev** se je peljalo pretekli torek skozi Jesenice v svojo južno domovino. Zamorci so se vračali z Dunaja, kjer so tvorili svoj oddelek pri tamošnji lovski razstavi. Na Jesenicah so stali tri četrt ure ter venomer prepevali svoje pesmi, ki pa so bile tako otožne in neubbrane, da so poslušalce že kar ušesa bolela. So se menda težko ločili od avstrijske prestolnice.

j **Nesreča.** V torek je neki delavec na Plavžu pri Jesenicah popravljal streho. Stal je na lestvi. Mimo pripelje voznik, ki je zadel ob lestvo; delavec je tako nesrečno padel raz lestve, da si je zlomil obe roki. Nesrečni delavec je oče številne družine.

j **Čudne plakate** smo videli pretekli teden po Savi in Jesenicah. Društvo »Sava« je vabilo k neki prireditvi. Spodaj je bil naslikan debel možic v črnem fraku in z velikim cilindrom na glavi. S tem je hotel menda nekdo persifirati nekatere neljube mu osebe. Ljudje so gledali lepake in možica ter se popraševali, kaj to pomeni. Neki hudošnež pa jo je takoj »pogruntal«, češ: Kaj ne vidite, da predstavlja »ta malega« s Save? Ti porednost po redna!

j **Nemško hajanje.** Preteklo nedeljo so imeli Nemci neko zborovanje na Savi. Udeležilo se ga je tudi precej koroških kričačev. Na poti proti kolodvoru je zvečer cela tolpa rjula na mirne mimoideče ljudi »heil« in jih izsmihavala. Mirni slovenski krvi se imajo zahvaliti, da ni prišlo do izgredov. Na zadnje bi se nam res ne zdelo nič čud-

nega, ako bi brezmejna predzrost koroških hajlovcev postavila meje slovenski potprežljivosti!

j **Izlet** napravi jutri v nedeljo orkester našega delavskega društva na Bohinjsko Bistrico. Ker pri orkestru sodeluje mnogo delavcev, ki so bohinjski rojaki, hočejo svojo hvaležnost do domače cerkev na Bohinjski Bistrici pokazati s tem, da bodo jutri ob prilik, ko se tamkaj slovesno obhaja petindvajsetletnica, odkar je bila posvečena tamošnja cerkev, proizvajali orkestralno mašo. Mnogi izmed naših delavcev so že sami sodelovali pri gradnji bistriške cerkve. Vseh sodelujujočih članov s pcvci pohiti v Bohinj okrog 40. Na Bistrici se pripravljajo velike slovesnosti. Naši delavci bodo na plemenit način pokazali svoje domoljubje in osvežili svoje stare spomine. Sami so naročili tudi sveto mašo za tedanjega bistriškega župnika pokojnega g. Mesarja. Takim delavcem čast in naše spoštovanje!

j **Veliki jeseniški Slovan** in starosta Sokolov Humer je pri neki tomboli na Savi kaj ljubezljivo stikal glavo z ljudmi, ki slovenskemu življu na Jesenicah nagajajo, kar le morejo. Hm, — nič ne rečemo!

j **Vabilo** k predstavi, ki se vrši v »Delavskem domu« na Savi v nedeljo, dne 16. oktobra t. l. Predstavlja se šaloigra v treh dejanjih »Pri belem konjičku«. Pri igri sodeluje društveni orkester. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnica navadna. Vstopnice se dobre pri blagajni eno uro pred začetkom.

j **Katoliška delavska družba** je v četrtek po posebni deputaciji izročila č. g. župniku Lovrenciju Lahu diplomo častnega članstva. Krasna diploma, obstoječa iz dveh listov v lepih platnicah, ni navadno tiskarniško delo, temveč prav mojstrsko domače ročno delo. Naslikal jo je absoluirani gojenec grafičnega učnega in poizkusnega zavoda na Dunaju, tukajšnji domačin g. Josip Tušar.

Tržiške novice.

t **Žrtev alkohola.** V četrtek, 13. t. mes., zjutraj je skočil skozi okno črevljari Anton Sitar, 35letni vdovec v sami nočni srajci in padel v pod oknom tekočo vodo ter ondi utonil. Zjutraj so ga našli mrtvega. Bil je strasten alkoholik. Ze dalj časa se ga je loteval delirij. Za cerkev se ni dosti brigal, zato je splošno mnenje: kakoršno življenje, taka smrt. V dobrem mesecu že dve žrtvi alkohola. Eden se je ubil, ta utonil.

t **Društveno gibanje** krščansko mislečega delavstva je dokaj živahno. Vsak torek je v društvenih prostorih predavanje. Zadnji torek je govoril ob zelo dobrini udeležbi gospod župnik o revoluciji na Portugalskem in njenih vzrokih ter pripravah. Prihodnji torek prične s predavanji o romanju v sveto deželo gospod kapelan Čadež. Upati je mnogobrojne udeležbe. — Ženski odsek si nabavi v kratkem šivalni stroj, na katerega bodo poučevale društvenice Šivilje svoje sotovarišice. — Ob sredah imajo Orli sestanek. Na tem se razlagajo »Zlata knjiga«. Dosedaj so bili trije. — Tudi »Čebelica« ženskega in moškega

odseka pridno prinaša in nalaga svoje prihranke.

Še enkrat: „Kdo je kriv?“

V odgovor »Slovenskemu Narodu«.

Niti v tako resni in za cel narod poljski tako bolestni zadevi, kakor so čenstohovski dogodki, ko je duša celega bratskega poljskega naroda bolestno zaječala, se ni mogel »Slov. Narod« držati na primerni višini in ostati v mejah navadne časnikarske dostojnosti.

Ni mogel drugače, kakor da je zavil tudi v tej stvari na polje malenkostne domače osebnosti. Misil sem, da je mogoče na Slovenskem mirno kulturno delovanje brez osebnih polemik in imel sem trden sklep, da se nikdar ne bom spustil v nobeno stvar, kakor hitro bodo na površje prišle osebnosti. Toda uvidevam vedno bolj, da je to pri naših razmerah nemogoče in da ne gre drugače, kakor da se zgorjačami udriha po hijenah. To razočaranje mi je bolestno, toda ako ni mogoče drugače delovati, potem naj bo in če bo treba, bom znal udrihati tudi jaz brezobjirno in brez usmiljenja.

Povodom grunvaldskih slavnosti so pisali poljski listi z ozirom na netaktino pisavo »Slov. Naroda«: »Vedno bolj se kaže, da zamoremo samo v vrstah Slovenske Ljudske Stranke iskati pravih in odkritosrčnih prijateljev, a prijateljstvo slovenskih liberalcev je vedno bolj nezanesljivo.« Kaj bodo pisali sedaj, ko se obnaša »Slovenski Narod« kakor se ne niti najgrji čututski list. Tudi najbolj liberalni poljski listi pišejo z bolestjo o stvari, ki je tako globoko zadela milijone vernega poljskega ljudstva. A naš »Slov. Narod« ima za vse to samo surovo zadiranje in škodoželjno zabavljanje in se ne more povzpeti višje nad stališče malenkostnih domačih zlobnosti.

Čenstohova je sveta vsakemu Poljaku že zaradi zgodovinskih izročil, ki so združena z njo. Čenstohova je bila eno izmed ogromnih središč, okrog katerega se skupljajo misli poljskega naroda. Iz daljne Litve in Ukrajine je prihajalo sem ljudstvo in si krepilo pri tem tudi narodno zavest in utrijevalo prepričanje, da pripada k enemu velikemu narodu. Vzemite ljudstvu Čenstohov in razbita bo ena glavnih vezi, ki drže te daleč razpršene množice skupaj in jih vzdržujejo v narodni zavednosti.

In za tako veliko in pomenljivo stvar nima »Narod« nobenega smisla in ne more drugače, kakor da jo izrabí v malenkostne namene, in naj se to zgoditi tudi na škodo ugleda slovenskega naroda in tudi slovenske liberalne stranke med Poljaki. Potem se bo pa še pritoževal, da Poljaki ne marajo simpatizirati s Slovani!

»Slovenec« je pisal, da je čenstohovskih dogodkov sokriva pred vsem tudi ruska vlada, ker ni dovolila reformirati samostana in izbavniti nevredne menihe. »Slovenec« je pisal, da je vlada kriva radi tega, ker se je vmešaval v najinternejše reči samostana, kakor so notranja pravila redovnikov, in to na veliko škodo samo-

stana. »Narod« pa piše, da »Slovenec« vladl očita, zakaj se ni vmešaval v notranje zadeve samostana. Ne vem, ali naj se imenuje tako zavijanje nemnost ali hudobija, brez dvoma se pa tako pisanje ubija samo sebe in »Slovenski Narod« mora potem pač tudi samo sebi pripisati v veliki meri krivdo razsula liberalne stranke na Slovenskem.

»Narod« hoče dokazati, da čenstohovski dogodki niso nič tako izvanrednega v katoliški cerkvi in navaja v ta namen enega ali dva drugih slučajev iz katoliškega sveta. Jaz nimam časa, da bi se pečal s škandalozno kroniko in ne morem preiskovati, v koliko sta ona slučaja resnična. Pribiti je pa treba, da »Narod« s tem pravzaprav potrujuje stavek, katerega sem izrekel minogrede. Advokatov je menda veliko manj na svetu kakor duhovnikov. Toda ako bi kdo hotel iskati takih slučajev med advokatskim stanom, bi jih našel veliko več kot dva ali tri. S tem bi pa še nikakor ne bil opravičen napadati cel advokatski stan. V dokaz pa, da je glavni neposredni krivec čenstohovskih dogodkov ravno ruska vlada, hočem navesti dejstva, kakor so se dalje odkrila.

Ruska vlada je zaprla vse samostane na Poljskem. Ostalo je samo še nekaj ostankov, ki tudi izumirajo, in pa samostan na Čenstohovi, katerega si doslej še ni upala odpraviti. Nekoč je že prepovedala sprejemati novince, potem se je pa toliko udala, da je puštila izbrati Rajmana za priorja, in je zopet dovolila sprejemati novince. Rajman je bil takrat najmlajši med menihom in je bil izvoljen za priorja samo radi tega, ker vlada ni marala potrditi nobenega drugega. Vsako tretje leto bi moral biti volitev novega priorja, toda Rajman je bil prior celih 15 let brez vsake volitve, ker vlada ni marala nobenega drugega. Bil je sicer dober gospodar in je kolikor mogoče vpeljal red, polepšal in prenovil cerkev in samostan. Toda hlapčevati je moral neprenehoma pred vlado, ki tudi ni marala dovoliti, da bi se uvedla strožja pravila. Proti njemu je nastala močna opozicija poštenih in poboznih menihov, njim na čelu so stali oče Pij Brzdečieki, ki je bil poprej vodja duhovskega semeniča v Plodsku in je znan po vsej Poljski radi svojega strogega življenja, oče Justin Velonski, brat slavnega poljskega kiparja Velonskega, Česlav Dambrowski, ki je pozneje prestopil k Benediktincem, da bi imel strožja pravila. Ta opozicija je imela med menihom dvetretjinsko večino in Rajman se je držal samo še s pomočjo vlade in onih menihov, ki so bili najslabšega življenja, a so se mu vedno klanjali, da bi jim zato dovolil delati, kar bi hoteli.

Letos bi imele biti volitve novega priorja že meseca majnika, a Rajman je stvar protipostavno zavlekel, da so se vrstile šele meseca julija, zato da je še on izvrševal slovenski obred kronanja Matere Božje z novimi kronami, katere je poslal papež. Pri novih volitvah je bil izvoljen z dvetretjinsko večino novi prior Justin Velonski, 70letni starček. Menih so se zavedali, da se s to volitvijo tako zamerijo vladi, da izpostavijo v nevarnost celo obstanek

mogoče še ročaje. To vse so imele starodavne posode tudi.

Bile so oblikovane, kakor je bilo potrebno njihovemu namenu. Posode n. pr. ki so bile namenjene samo shranjevanju raznih tekočin in so torej največ mirno stale, so bile bolj široke in vzboden ter niso imele ročajev. Posode pa, iz katerih se je izlivalo in prelivalo, so bile podolgovate in so imele ročaje, kakor n. pr. razni vrči.

Kako so ljudje te posode okrasili? Najstarejši ljudje niso delali okrasov. Toda že pritiski rok v ilovico pri gnetenju so jih dovedli do okrasjevanja posode, kar so izvrševali potem z leseno ali kočeno iglo. Treba je bilo samo male zareze okoli posode, pa je imela pas, okrasek.

Zenske, ki so imele ves dan čas gnesti posodo, so si izmišljavale seveda okraske na razne načine.

Danes pravzaprav razmeroma nismo dalje prišli kot so bili takrat.

Na starodavnih okraskih vidimo, da vlada med njimi nekaka zakonitost ali urejenost. Vidimo tudi, da igra glavno vlogo — nasprotje. Oboje skupaj pa je nekaka umerjenost ali ritem. Potem vidimo, da črete, ki se neizpremenjene zaporedno vrste, tvorijo v rste.

Ta zakonitost se da zasledovati povsod in to so dobili ljudje po svojem naravnem čutu. In tega, kar so ti ljudje ustvarili v starodavnih časih kot temelj, se moramo še dandanes mi držati, če hočemo pravilno postopati.

postavljeni tudi v dveh ali več koločarjih — so v sredi darovali neznani moči. (Tempelj = beseda latinskega izvora, ki pomeni od soseščine odločen, zavarovan, obkoljen prostor.)

Cudno je, kako velikanske stebre so postavljeni, kakršnih bi v sedanjem času z vsemi pripomočki zelo težko zmagali. Ti kamnitni stebri so bili visoki do osem in več metrov, široki pa do dva metra. Kako so jih postavili, se ne ve; gotovo pa je bilo ogromno dela. Mnogo takih stebrov še dandanes stoji.

Če je tedaj kak junak umrl, so zaznamovali grob s posebnim kamnom. Postavili so nad grobom štiri stebre, počez pa položili veliko ploščo. Dostikrat pa so postavili na grob velik koničast kamen, nanjga položili drugega podolgatega, tako da se je lahko zibal, ako ga je kdo zagugal.

Takih zgledov bi se lahko navedlo mnogo.

V vseh navedenih slučajih, dasi je bilo treba ljudem misliti, kako izvršiti kakšno stvar, je prišla v poštev samo tehnik.

Drugače pa je bilo, ko so začeli ljudje misliti na lepoto. Človek ima pač nagnjenje, da stremi po vedno boljšem in lepšem.

Na lepe oblike svojega orodja in orožja so začeli ljudje intenzivne misliti, ko so jih začeli izdelovati iz kovine. Tu pride v prvi vrsti v poštev bron. Kdo je bron iznašel in kje, se ne ve. Gotovo pa je, da se je k nam razširil iz Jutrovega. Na Kranjskem

imamo več točk, kjer so kopali v starodavnih časih baker. Dandanes se o tem več ne ve. Ena izmed teh točk je v bližini St. Jurija pod Kumom, kjer so naši raztopljeni bakreno rudo z žlindro obdan.

S tem, da so začeli izdelovati iz bronastega orodja, so začeli delati tudi lepo oblike. Pri kamnitem orodju tega ni bilo mogoče ali vsaj zelo otežkočeno, ker je kamen pač preneokreten. Po zgneje, ko so začeli bron vlivati, je bilo delo veliko lažje. Napravili so v ilovico obliko, kakršna se jim je zdela primerena, in treba je bilo v to obliko samo bron vlti. Od tedaj ima vse orožje jaka lepo in prikupljivo obliko.

Bronaste sulice imajo popolnoma drugo obliko, kakor kamnite. Ost se pri bronasti sulici lepo razširja navzdol, v sredi ima izbočeno rebro, tako da se rana, prizadeta s to sulico, razširja na vse strani. Še bolj značilno pa se kaže človeški prevdarek pri meču, ki ima ob vsaki strani žlebič, po katerem naj se odteka kri. Če se pa že tu kaže prevdarek bolj na umetniško stran, se nam kaže še veliko bolj pri posodah.

Za posodo so morale skrbeti ženske, ki so jo izdelovale same. To izdelovanje je bilo zelo enostavno. Vzele so kepo ilovice ter jo gnetli. Zanimivo pa je, da danes do XX. veka po Kristu nismo prišli do drugih načel, kar se tiče izdelovanja posode, kakor so jih imeli nekdaj. Vsaka dobro ustrojena posoda ima stojalo, trebuh, vrat in

samostana, a so vendar riskirali. Izvolili so tega starčka, ker so upali, da bo on še najlaže dobil potrdilo od vladne. A zaman. Vlada ga ni marala potrditi. Prvi čin novega prijorja je bil, da je vrgel nevredne člane iz samostana. A vlada tega ni marala potrditi.

Ze popred so se trudili menihi, ki so bili za reformo, da bi se reformiralo življenje v samostanu. Obrnili so se na papeža, ki je že leta 1907 poslal iz Dunaja patra Krizostoma Lamoša, provincialja bosonogih karmelitov v Čenstehovo. A ruska vlada ga ni marala pustiti v deželo. Šele po dolgih obravnavah se mu je posrečilo dobiti pristop v Čenstehovo, kjer je res upeljal znatne izpremembe.

Ne glede na osebno krivdo zločincev moramo torej reči, da je teh dogodkov v prvi vrsti kriva vlada, ker ni pustila vpeljati v samostanu pravega reda in ni dovolila, da bi se izpolnjevali cerkveni predpisi.

Sicer pa imamo vzroka dovolj sumiti, da je vlada, oziroma gotovi organi, neposredno skriva zločinov. Ne samo krščansko socialni dnevnik »Glos narodu«, ampak celo tako resen list, kakor konservativni »Čas«, ki piše vedno silno previdno in narodno demokratični »Slovo polskie«, glasilo dr. Glabinskega, kateri list nikakor ne stoji na katoliškem stališču, trdi naranost, da je bil Macoh agent provokator ruske vlade, ki se je vrinil v samostan. »Slovo polskie« trdi izrečno, da ima za to dokaze.

Sicer imamo pa tudi podobne slučaje iz nedavnega časa. Vlada je hotela v katoliška duhovska semeniča na Rusku vrniti svoje nadzornike. Ker so se škofje tem ubranili, je vrinila med bogoslovce svoje agente provokaterje. Najprej so se začeli po semeničih pozigi, potem razni zločini. Nekdo je bil zaloten na svežem učinku in pokazalo se je, da je bil zato najet agent. Podobno je v Čenstehovu pred leti požar nastal in pogorel je zvonik. Sedaj so se odkrili novi zločini. To spominjan močno na dogodke, ki so se nekdaj vrsili v semeniču in o katerih se je izkazalo, da so bili najeti.

Macoh je bil poprej občinski pisar, človek brez izobrazbe, a jako prebrisani v praktičnih zadevah, sicer pa majhnega razuma in za uk jako trde glave. Občinski pisar je bil do nedavnega časa na Rusku ena najpodlejših vrst ljudi. To so bili ljudje brez vsake vesti in poštenja, popolne propalice, katere je vlada vrinila županom, da so bili takorekoč vladni agentje. Sienkievič je ovekovečil postavo tacega pisarja v znani povesti »Škice z ogljem«. Ako je hotela vlada imeti v samostanu svojega agenta, je bil za to gotovo najpripravnnejša oseba kak propadel občinski pisar.

Ne glede na dokaze, o katerih trdi, da jih ima »Slovo polskie«, je torej samo na sebi verjetno, da je bil Macoh, ki je bil spreten a duševno malo razvit in podel značaj, samo slepo orodje neke tretje osebe.

Več kot čudno je tudi postopanje vlade po odkritju zločina. Ko je bila lansko leto tatvina odkrita, ni bilo policiji mogoče odkriti tatu, dasiravno je bilo mnogo in jasnih sledov. Ko so potegnili mrlja iz vode, ga ni bilo mogoče spoznati, dasiravno je umorjenec poštar ne ravno daleč od tam. Ko so ljudje sami prišli na sled, da je bila zofa z mrljem prenešena iz samostana in so menihi povedali, da je bila zofa lastnina meniha Macoha, se je ta človek lahko še nekaj časa potikal po Varšavi in po drugih krajih. Slednjič je bilo treba policijo kar prisiliti, da ga je začela loviti. Ko je nekdo spoznal Macoha in povedal načelniku policije, da je tukaj iskani morilec, mu je načelnik odgovoril: to ni moja reč in jaz nimam povoda se v to vtikati. Res je Macoh še dobil priliko, da je odpotoval v Krakov v Avstrijo, kjer ga je aretiral avstrijska policija. Vse izgleda torej, da se mu je hotela dati prilika, da bi mirno odšel v tujino.

Tudi obnašanje Macohovo v ječi mora potrjevati sum, da čuti za sabo močno varstvo. Obnaša se popolnoma mirno in samozavestno. V svojih odgovorih pa skuša kolikor mogoče notri potlačiti druge menihe. Njegovo obnašanje dela vtis, da je umetno.

Čudno je tudi, da policija nikakor ne more najti Macohovega glavnega sokrivca brata Zaloga, ki se potika po Ruskopoljskem. Vse to dela vis, da je bilo vse le naročeno in umetno prirejena gonja zoper slavno poljsko svetisko in ognjišče poljskega naroda. Celo zadove je treba smatrati le kot člen v verigi sistema, ki je rodil Azefa, Arsenjeva, Hurka in druge junake žalostne postave. Take reči se pa zamorejo razvijati samo na gnilih tleh ruskega državnega sistema.

Voliuci na Dolenjskem!

V tork 18. f. m. usi na volišče proti od Idrijskih socialnih demokratov odločnemu Engelbertu Ganglu! Usi napišite na glasounice:

Eugen Jarc,
deželni odbornik v Ljubljani.

Slovenska Straža.

Podružnicam. Agitacija za blago »Slovenske Straže« je še vedno premajhna. Uspehi so sicer zadovoljivi, a mi smo v naših organizacijah navajeni: **Pametno skleniti, še hitrejše izvršiti! Energično in dosledno povsod!** Naši ljudje kupujejo dosledno samo blago v korist »Slovenski Straže!«

Tedaj, naši ljudje kupujejo to blago:

Narodni kolek: Einspieler, Slomšek, Slovenska zemlja, Liepa naša domovina, Št. Ilij, en kos po 2 v. Naše podružnice, izobraževalna društva, Orel, Bogomila, trgovci, trgovci, sploh razprodajalc dobe 20 odstotkov popusta.

»Kaj še! Mi še zmeri fejst skp držema; učaseh že tku skp držema, puseben če s sežema u lase, de nas usi iblansk pulcaji na strgaja narazen.«

»Za kua pa pol zadna večerja?«

»Veš, naš prstaš in prijatu G... gre preč, in zatu mu je naš pulitičen izobraževalni društvu za Udmat prštim zadna večerja; de pridema še enkat usi skupi, de pukažema, kuku se znamo skp držat in sluvu uezet. Le prid, uš vidu, de u fajn!«

»No, um pa pršov, če že ni drgač; um saj za moj izobražejne kej prefetetu; sej člouk na ve, kdaj mu kej prou pride. Pusebn, če me zvolja pr prhodnem vulitvah za mestnega učeta, kokr je reku unkat dohtar Tavčar, de raj vol Boltatuga Pepeta, kokr pa dohtar Uražna — m zna tu prou hoden. Astn, um pršov, le zanes se.«

In ke se je naredu večer, sm ja mahnu na Martinova cesta u štarija h Zupančiče.

Lepa ramunda se nas je zbrala skupi, al ta praugra žuelejna le ni blu. Use se je držal kisl, kokr de b pršli ud pugreba.

»Ti, Francel! Kdaj se u pa začeu izobražajne? sm zašeptov zatu Mulačkumu Francine na ušesa. »Če se na uma začel hmal izobražvat, um jest še tela za miza zaspau.«

»Oh, kuku s siten, Pepe! Saj mejken putrp, de saj za sila soja žalast dol puplahnem!«

»No, pa dejma ta Peru soja žalast dol puplahnem; um pa potropov. Ampak hitr, gespudi! sm predlagu in začel sma iz takmu ajfram žalast dol puplahvat, de sa se nam kar uči svestile, kokr mačkam pu noč. In prednje

Užgalice. Edino prave: **V korist obmejnem Slovencem!** Ravno za vžigalice, ki so blago, ki se največ rabi, z največjo agitacijo na dan! Stvar gre tako: Velika agitacija; užigalic se veliko prodaja; »Slovenska Straža« pa dobi lepe stotake in tisočake. Društvena dolžnost člana je: 1. rabiti vžigalice v korist obmejnem Slovencem; 2. pridobiti druge, da tudi oni te rabijo; 3. od trgovcev zahtevati, da jih prodajajo in 4. zabičevati našim ljudem, da si ne smejo pustiti vsiljevati, cesar nočejo. Agitacija in značajna doslednost v tej zadevi pomeni za »Slovenska Straža« tisoče kron. Storite svojo dolžnost!

Kavina primes. Pazitel Zahtevajte tisto, kjer je na ovitku vsake škatle društveni pečat:

Slovenska Straža
narodno - obrambno društvo
v korist obmejnem Slovencem
v Ljubljani.

Tudi taka kavina primes bo prinašala »Slovenski Straži« tisočake.

Računski listki, pripravljeni za trgovine in gostilne. Razprodajalc dobe 20 odstotkov popusta.

Tolstovrška slatina. Vsaki steklenici je priložen kupon za 20 v. Zbirajte kupone in jih pošljajte »Slovenski Straži«!

Pozor kupci! Slovenska zemlja Slovenskom!

Glede posredovanja pri prodajanju in nakupovanju posestev bodi povedano vsem: **Špekulantom in razkosevalcem naših posestev »Slovenska Straža« ne daje pojasnill!**

Poštenim, resnim kupcem sporočamo za danes:

1. Veliko posestvo, ki meri okrog 152 oralov in sicer 108 oralov gozda in 44 oralov travnikov, arondirano se pruda. Dve hiši, vsaka z več gospodarskimi poslopi, pri prvi hiši zidan hlev za 16 do 20 glav živine, pri drugi hiši zidan hlev za 18 glav živine, zraven prešihi hlev, ovčji hlev, zraven več drugih gospodarskih naprav. V gozdu najmanj 3000 sežnjev bukovih drv, mnogo smrek, nad 10 do 12 col, drobnejših več tisoč, do 300 hrastov (debeli do 12 col), nad 100 orehov, zelo mnogo črnega gabra, ki je zelo trd in vsled tega silno drag. Na posestvu je tudi kemično preiskana ruda, sena je še za 3000 K. Cena z opravo yred 40.000 K. Več pove »Slovenska Straža.«

2. Naprodaj je posestvo sestoječe iz mlina, žage, lepih stanovanjskih prostorov, trije svinjaki, 1 oral njive, linpol orala travnika, deloma zasajenega z jablanami, 2 linpol orala gozda. Žaga je nova, postavljena na beton, dnevni zasluzek 10 do 16 K, mlin, na dva tečaja, daje tudi lep zasluzek. Njiva, gozd in travnik so oddaljeni od poslopja samo osem minut. Redi se dve kravi, 5 do 6 svinj. Posestvo leži ob okrajni cesti, ob bodoči postaji, ki se otvoriti to jesen. Cena 22.000 K. Več pove »Slovenska Straža.«

3. Enčetrt ure od mesta na Spodnjem Štajerskem, je naprodaj hiša, obstoječa iz dveh sob, kuhinje, kleti, dr-

varnice, zidana leta 1909. Sedaj še 11 let davka prosta. Okrog hiše 260 kvadratnih sežnjev vrta; hiša v zelo mirnem kraju. Cena 7000 K; vknjiženega je 3000 K. Sedaj izplačila samo 4000 K. Več pove »Slovenska Straža.«

Opozorjamo na prihodnjo številko »Narodnoobravnega Vestnika«.

Popravek. Zadnjič smo sporočili kot novega ustanovnika č. g. Valentina Weis, župnika v Žitarivasi na Koroškem. Omenjeno ustanovnino je po č. g. Weisu poslala duhovščina dekanje Doberlavas na Koroškem.

Nova ustanovnika:

Miloš Šmid, župnik, Solčava, 200 K. — Janez Novak, kanonik in dekan, Radovljica, 200 K.

Slomškov dar po 20 K:
138. Ivan Čebašek, župnik, Polhov Gradec, 20 K.
139. Anton Stenovec, župnik, Duplje, 20 K.

Slomškov dar čez 20 K:

Neimenovan, 30 K. — Miloš Šmid, župnik Solčava, 50 K. — Nabral A. Arzenšek na godovanju mil. g. arhidikona v Konjicah, dne 4. vinotoka, 21 K.

Nadalje se je nabralo kot Slomškov dar:

Matija Ljubša, c. kr. kurat, Gradec, 10 K. — Ivan Šiška, kolar, Ljubljana, 2 K. — Ivan Košak, gimn. dijak, Maribor, 1 K. — Ivan Oswald, c. kr. davč. oficijal, Idrija, 4 K 40 v. — Rud. Potočnik, stud. teol., Selca pri Škofji Loki, 5 K 28 v. — Josip Humar, Grgar, 1 K 50 v. — Terezija Grabner, Motnik, 3 K.

— Sl. kat. izobraževalno društvo na Slapu pri Vipavi, 2 K. — Dekliški odsek »Bogomila« v Vipavi, 10 K. — Ob prilik blagoslovilnja novega javnega križa, nabral Fran Meško, posestnik v Polencih v prijateljski družbi pri Francu Pluško, posestniku, 4 K 53 v. — Uradniki Kolinske tovarne, Ljubljana, 16 K. — Konrad Šeško, kaplan, Hoče, 3 K. — Omizje pri Križu, 10 K. — Anton Krek, gostilničar, St. Vid nad Ljubljano, pod naslovom: »Naj »Slovenska Straža« se ojači in nad sovragom moč dobi, zato nji pošljem krone tri, v to pomozi Bog, da se rešimo teh nadlog, 3 K. — Ivan Majhen, poštni oficijant, Ljubljana, mesto vence na grob umrli mami, 10 K. — Prva mehanična pletilna industrija nogavic itd., Fran Kos, Ljubljana, 3 K.

Nabranje na dan seje podružnice »Slovenske Straže« v Trnovem, 4 K.

Nabrali trnovski Orli na dan pogreba g. učitelja I. Kranjca, 1 K 40 v.

Nabranje pri občnem zboru Katol. bralnega in gospodarskega društva v Hočah, 10 K.

Gostje na primiciji č. g. Franca Slana pri Sv. Juriju ob Ščavnici, 19 K 54 v.

Štajerske novice.

č Cesar je potrdil izvolitev č. gosp. Franca Zdolšeka, župnika v Št. Juriju ob Taboru, za načelnika, in g. Mihaela Jezovšeka kot podnačelnika okrajnega zastopa na Vranskem, nadalje je potr.

tarja, tku, de se mu na u več rekeli sam hofrat, ampak »dohtar Fridrich edler von Vahholdar«.

Tu se ja leuš sliš, kokr pa Boltatu Pepe iz Kudeluga in sammu gespude Hribari b se vem de na fržmagal, če b mu ulada draubala saj en mejčken soj ime pudalšat. Sevede b »Vahholdar« zajnga na pasu in b se mogu kašn druhime pugrantil. Jest mislem, de b še ta nar leuš na ušesa zgulinil »Johan Hribar edler von Paradiž«. Ta ime b se že zatu gespude Hribari prlegu, čeu res ratu derehtar iblanske mestne hranilice, kokr se guvari, de ga uja naredl za derehtarja kokr za udškodnina za tisteh deset taužent kront, ke jih je dubivu ket iblansk žepan in pa zatu, ke neče ratat za bogeh šter taužent kront deželn štipendist, kokr je sam reku. Kar se tega, namreč gnarja am tiče, je gespud Hribar še zmeri mošk, na drugu plat se je pa precej unesu; tu sm vidu unkat, ke sm šou za Tostitum pugrebam. Preh, ke je biu še iblansk žepan, še pugledu ni nobenga rotuškega pejomtarja na cest, če Zancka vn uzamema, ampak je kar sfrču mem iz soja kučija, tku de be enkat hmal gespuda placreštehtarja puvazu, ke mu je iz sojmu klubukam preveč pud kučija silu. Zdej, no zdej je pa vse drgač! Zdej pa sa pa tist rotuške pejomtarji, ke sa se jm souza ud obšita že mal puščle, tku mošk, de sa s pustl ud gespuda Hribaria pr Tostitum pugrebe naprej kuplumente delat, in gespud Hribar je ratu tku punižen, de vem, de b iz rok zobu še men

Boltatum Pepet iz Kudeluga.

Mejkus, Pepe; prid še ti dons h Zupančiče na Martinova cesta, na zadna večerja! Uš vidu, kuku se uma mel dobr! M je reku unkat tam pred arbajchauzem Mulačku Francel, tist, ke je na rotuš za šribarja in ke sm se jest iz nim skuz Zancka seznanu.

Kakšna zadna večerja? Al gre tud pr vas use iz lima?

Strašna grozodejstva svobodomiselcev na Portugalskem.

»Slovenski Narod« dne 14. t. m. se podlo poročuje iz naših poročil o strašnih grozodejstvih ki jih uprizarajo liberalci na Portugalskem. Toda glasilo kranjskih liberalcev se kruto moti, če misli, da bo s svojimi nizkotnimi šalami odpravilo iz sveta dejstva, ki so vsak dan grozovitejša. Kar smo poročali, so poročali vsi svetovni neklerikalni listi — pa še več! — Danes so poročila iz Lizbone še strašnejša. Liberalci so pokazali, da so bestije, če pridejo kje do oblasti in bogobvari, da bi prišli kdaj pri nas do kake veljave.

»Slovenski Narod« je umore na Portugalskem veselo pozdravil kot »luč od zapada«, zdaj pa jih hoče naenkrat utajiti, ker mu je postal tesno pri srcu. Pa ne bo šlo. Čisto nepristranska poročila pravijo:

Vsi jezuiti ali poklani ali vsi v ječah!

Rim, 14. oktobra. Socius provinciala jezuitskega reda na Portugalskem biva zdaj v Rimu in izjavlja: Odkar je izbruhnila revolucija v Lizboni, ni nobenega ne oficielnega ne privatnega poročila od kakega člena jezuitskega reda v Lizboni, niti general ne ve ničesar. Socius provinciala se je zato podal v Burgos, da na meji kaj izve o usodi svojih portugalskih bratov in dozna, da se je doslej posrečilo le enemu iz zavoda v Campolitu uiti. Ta redovnik je povedal, da se bojni, da je sodrža in soldateska poklala vse jezuite v campolitskem samostanu ali pa so pometaли vse v ječo. Sumljivo je, da od dne 13. t. m. dalje liberalni listi o dogodkih v Lizboni molčijo!

Jezuitski zavod v Campolitu, v katerega so vojaki vdri in s kanoni razdiali (o razdjanju samostana se poroča, o usodi patrov pa ne), je bil najvažnejše vzgojevališče v Portugalu. V njem je bila gimnazija in tehnička visoka šola; učila se je glasba in šport in je bil zavod najmodernejše opremljen. Profesorjev je bilo 38, med njimi tudi laiki, može velikega znanstvenega svetovnega slovesa, tako profesor Torrend, član akademije znanosti, profesor Pinto, tajnik naravoslovne družbe, slovit radiolog, Louise, ki slovi po svojih raziskovanjih glede kryptogram in drugi. Dijakov je bilo 385; odnekaj so se v Campolitu vzgajali sloveči in odlični može.

In danes? Zavod znanosti in kulturne so svobodomiselnine bestje porušile!

Tako bi liberalci naredili tudi pri nas, če bi mogli! In zato ga ni poštene krščanskega Slovence, ki bi mogel s takimi ljudmi iti, s stranko, ki slavi razdejanja in umore, ki hvali nasilja in vsakega, ki ni z njim, s »svobodo« na ustih ubije!

Taka stranka se ne sme nikoli več prednarti stopiti pred naše verno ljudstvo, ki časti Boga in prestol, taka stranka mora biti od našega ljudstva še tepe na, tepe tako, da si bo zapomnila, kdaj je, poveličujoč umore in grozodejstva, beračila naše Dolnjce za mandat!

Najnovejša poročila o klanju.

Pariz. Med množico in vojaštvo, ki oblega Campolido in ga ruši, je eksplodirala bomba. To je bil povod, da so zopet napadli še ostali del kolega in umorili tri patre. (To poročilo iz liberalnega vira odkriva grozote v Lizboni z bengalično lučjo. Najbrž spuščajo zdaj polagoma v svet novice o klanju, ki se je najbrž že končalo s splošnim pokojem.)

Ni še zadosti krv!

Madridski list »El Liberal« poroča: Po lizbonskih predmestjih tolpa še vedno pleni. Plenjenja so vedno bolj resna. Ker je v Lizboni oblegovalno stanje, je nemogoče dobiti obširnejša poročila. Kje se pleni, si lahko mislimo in predstavljam. Vojaki so zopet umorili tri redovnike samostana Campolito. Poroča se tudi, da portugalska republičanska vlada pusti v svet le tako poročila, ki slikajo položaj kot ugoden.

Umore duhovnikov in redovnikov, onečašenje in pretepanje nun, zadušenje redovnikov z žveplom in druge take lumparije seveda hvali »Slovenski Narod«, a nekoliko ga je pa le sram, ker danes taji umore katoliških duhovnikov in druge liberalne lumparije na Portugalskem. Ampak vse prav nič ne pomaga. Na Portugalskem more liberalci katoške duhovnike, to je stvar, ki jo danes nihče več ne more vtajiti. Naši slovenski liberalci v svojih listih hvalijo te umore in s tem dokazujojo, da ko bi imeli količaj moći, bi šli s sekiro in z bodalcem na katoliške redovnike. Slovensko ljudstvo naj zna po portugalskem zgledu, kaj bi počeli liberalci tudi pri nas, če bi imeli kaj moći!

Na tla s tako stranko za vedno! Odgovor proslaviteljem lizbonskih krovprelitij dne 18. oktobra!

Volivno gibanje.

+ Na liberalnem učiteljskem shodu v Novem mestu je sedanj liberalni kandidat Gangl govoril o tem, kakšna ima biti šola. Zahteval je, da se šola preustroji po načelih velikega brezverca Rousseauja in krščanski nauk izroči v pouk svobodomiselnim učiteljem. Razun tega pa je na tem shodu, na katerem je imel prvo besedo Gangl, zdaj zavoljo tega odstavljeni profesor Jug na banketu dejal, da se v šolah ne sme otrok vzgajati preveč črno-rmeno, to je v avstrijskem duhu, čemur so liberalni učitelji, ki jih komandira Gangl, živahnio ploskali. Kdor se torej zavzema za liberalno učiteljstvo, se zavzema za brezverstvo in protiavstrijstvo in pospešuje načrte liberalcev, ki hočejo po zgledu Portugalcev, šolo razkrstjaniti in vzgajati mladino v verolomstvu proti prestolu. Zato naši dolenski može kandidatu, postavljenemu od svobodomiselcev, ne bodo dali svojih glasov!

+ »Za republiko« naj volijo dolenski kmetje, piše »Slovenski Dom«, ko priporoča Gangla. Pravi dobesedno: »Saj se zgodi celo to, da postane kraljestvo republike, kjer vlada ljudstvo samo. Zato pa na dan volitve pokažimo, da je nam tega dovolj, da se ne pustimo farhati ter volimo za državnega poslanca Engelberta Gangla, učitelja v Idriji.« Gangla naj kmeti torej zato volijo, da bi se osnovala tudi na Kranjskem republika kakor na Portugalskem, da bi liberalni advokati požrli vse ljudsko premoženje in obešali tiste, ki jim niso po godu. Ampak slovenski kmet prav gotovo ne bo volil za republikance, ker slovenski kmet ima za geslo: Vse za vero, dom, cesarja!

+ Svetopisemski Gangl na svojih dolenskih shodih neprestano opleta rek: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe! in se pred našim dobrim ljudstvom dela na vse kriplje pobožnega, da mu bo kmalu svetniška gloria okolo modre glave zasijala. Ampak brumni mož naj bi šel učiti ljubzen do bližnjega portugalske liberalce ki svoje bližnje tako ljubijo, da so jih domalega vse poklali. Zakaj Gangl mora

imet pri portugalskih učencih morilca Frančiška Ferrera vendar nekaj besede, ker je njegov list »Učiteljski Tovariš« tako ginaljivo slavil Ferrera in hvalil njegova barcelonska zločinstva. Ko bo Gangl spokoril Portugalce, ki so mu tako všeč, bo pa lahko Dolnjcem, ki bodo medtem volili v državni zbor Evgena Jarca, naprej oznanjal svoj ginaljivi nauk o ljubezni.

+ Laži zdaj kar cveto v liberalnem časopisu, ko gre liberalcem za to, da vlove kaj glasov za oboževalca Rousseauja, Gangla. Tako piše zdaj lažnjivi »Slovenski Dom«, da ni v deželnem zboru stavil poslanec Novak predloga, da se naj zapre meja in izvoz naše živine. Vsak otročaj že ve, da je Novak ta predlog stavil in Gangl je glasoval zanj, ker to od njega zahteva njegovi volivci, soc. demokrati v Idriji, ki so načeloma zato, da bi se uničila domača živinoreja. »Slovenski Dom« se tudi laže, da se bodo deželne naklade zvišale od 40 na 70 odstotkov, čeprav so si to liberalci sami zadnji hip izmisli, da ščuvajo ljudstvo, kar pa ni nič čudnega, ko je bil glavni urednik tega lista zradi obrekovanja in častikrake obsojen na 14 dni ričeta. Gangl je glasoval tudi zoper lovski zakon, česar si »Slovenski Dom« ne upa utajiti, ker ima največji falot včasih dobre trenutke.

+ »Gangl je učitelj, ki ve, kaj sta trud in trpljenje,« piše o kandidatu liberalno-socialnodemokratične stranke lažnjivi »Slovenski Dom«, kojega glavni urednik je bil nedavno v Ljubljani pred okrajnim sodiščem obsojen na 14 dni zapora, ker je v tem listu obrekoval može lastne stranke. In zato ni čudno, če se zdaj zopet laže, zakaj Gangl v resnicni prav nič ne ve, kaj sta trud in trpljenje, ker se mu je vedno dobro godilo, danes pa ima največjo plačo kakor katerikoli kranjski učitelj in profesor.

+ Pravi svetnik je glavar svobodomiselnega učiteljstva Gangl, kakor »Slovenski Dom« poroča. Piše namreč, da se kranjski župniki »trikrat do petkrat na dan maste z mesom, pečenko, kuretnino in ali Bog ve se čim«, dočim je Gangl najbolj skromen človek na svetu. S takimi smešnimi rečmi hočejo libe-

dil izvolitev g. dr. Jos. Georga za načelnika in g. Franca Ferlinca za podnačelnika okrajnega zastopa Šmarje pri Jelšah.

Š Petrolejka povzročila požar. Dne 11. t. m. proti pol deveti uri zvečer je začelo goreti gospodarsko poslopje Čebularja, podomače Ciglar, posestnika na Grobelnem. Ogenj je nastal vsled neprevidnosti otrok. Ti so namreč vzeli s seboj v skedenj petrolejko, ki se je pa prevrnila in poslopje, ki je bilo polno sna in slame, je bilo kmalu vse v ognju. Živino so rešili. Ako bi ne bilo vreme mirno, bi bila pogorela cela vas, ker hiše so oddaljene komaj par korakov druga od druge in vse krite s slamo. Obračamo se do dobroravnih ljudi, da bi se usmilili ubogega kmeta ter mu po svojih močeh pomagali.

Š Slovensko gledališče v Mariboru.

Na splošno željo, da bi se vprizorila enkrat kaka domača drama, se je Dramatično društvo odločilo pokazati dr. Vošnjakovo »Lepo Vido«.

Kakor znano je dr. Vošnjak spisal po narodni pesmi ljubko dramo, ki bode gotovo kar najbolj ugajala, tembolj ker nastopi v naslovni ulogi dobro znana ljubljanska igralka, ki bo nam »Lepo Vido« predložila z vsemi lastnostmi, ki jih čitamo v narodni pesmi o njej.

Obeta se nam lep umetniški užitek in naj nikdo ne zamudi prilike ogledati si delo našega zaslужnega domačega pisatelja. Začetek je točno ob pol osmi uri zvečer.

Š Tatvine.

Posestniku Jerneju Stranščaku v ljutomerski okolici je bila ukradena hrnilna knjižica v vrednosti 800 K, ena boljša suknja, klobuk in več drugih reči.

Tatvine so osumljeni cigani in mažarski potepuhi, ki zadnji čas pogosto nadlegujejo ljudi po naših krajinah. — Kočičažu na grščini Plona pri Gotovljah Štefanu Korenju je ukradel neznan uzmovič zeleno livrejo, obstoječo iz hlač, telovnika in dvojnih boljših škornjev.

Š Ptujski »teater« bo vodil v letoski sezoni ravnatelj mariborskega nemškega gledališča Fischer. V to svrbo se mu prepuste brezplačno vse potrebni prostori, razsvetljava in kurjava. Mestna uprava preskrbi celo za plakiranje na svoje stroške. Pa naj kdo reče, da ptujska mestna uprava nimata denarja!

Š Ptujski mestni očetje.

Občinskega sveta dne 12. t. m. sklenili pozvati vlado, da odločno nastopi proti nameri Hrvatov, ki hočejo v bližini Varaždina napraviti elektrarno. Neodustno se zdi ptujskim mestnim očetom, da bi Hrvatje uporabili za svojo elektrarno vodo iz Drave, ki teče mimo »nemškega« Ptuja. Pa res modro, da je kaj!

Š Sv. Lenart v Slov. Goricah.

Zapisovanje v šulferajnsko šolo se vrši do začetka novembra vsako nedeljo. To pa iz namena, da bi se zamoglo čim več starišev vloviti, ki bi dali svojo deco v to mučilnico.

Letos so postali stariši, ki so dali lansko leto zapisati svojo deco v to šolo, že bolj treznomisleči. Ko bi se le vsi zaslepjenci enkrat spamečovali, bila bi šulferajnska šola prazna!

Š Obsojeni razgrajači.

O priliki otvoritve »Slovenskega doma« v St. Ilju je nek 16letni pobič imenom Jurij Hermet z nesramnim izzivanjem sramotil mariborskega slovenskega trgovca g. Iv. Šoštarča. Pri sodniji je dobil ta nezreali smrkolin dne 14. oktobra zasluženo kazeno. Plačati mora tudi oba zagovornika.

Š Protestantovski pastorji-misijsnarji.

Zadnji čas prirejajo protestantovski pastorji dr. Mahnert, dr. Albani in drugi po spodnještajerskih večjih krajih shode v svoje losvonromovske namene.

Po časnikih se razglaša, da

služijo ti shodi za protestantovsko službo božjo. Pravzaprav pa so le vse te prireditve glavni tabori losvonromovcev, kjer se love lutrovstvu najbliže stopeči katoličane.

Š Marburgerca,

glasilo renegatov

in nemčurških janičarjev, je vsa iz sebe radi odpora občanov v Ceršaku in Selina ob Muri proti novi šulferajnski šoli v Ceršaku. V četrtkovi številki (13. t. m.) napada na ostuden način naše može radi tega, ker nihče v tej občini ne mara za to šolo. Nemci že vnaprej vidijo, da je ves njih trud zastonj in da ta vsemenska nakana ne bode dosegla svojega zaželenega namena. Delavce v cirberški tovarni hočejo agitatorji z lažnjivimi oblubami pridobiti za to, da bi poslali svojo deco v to mučilnico. A tudi ti so jim odrekli. Najnovejša vest o tej šoli pravi, da je že imenovan nadučitelj za to šolo. In ta slavni mož je pred kratkim penzioniran nadučitelj Breznik. Ta nesrečni mož hoče torej v dosedaj mirnem Ceršaku prvi sejati ljuliko nemira in zastupljati mlada slovenska srca.

Izred sodišča.

Tat kolesov. Ivan Katern, 16 let star tiskarski vajenec iz Trsta, je dne 2. julija t. l. Viktorju Fleretu na glavni pošti v Ljubljani izmaknil kolo, cenjeno 240 K ter ga v Postojni prodal za 80 kron. Dne 27. avgusta je pa tudi izmaknil 40 K vredno kolo, ki je bilo last nekega poročnika. Tudi to kolo je skušal v Postojni prodati, kar se mu pa ni posrečilo ker so ga prijeli. Za kazen mu je bilo prisojeno štiri mesece težke ječe.

Tatinska tovariša. Posestniku Janezu Švigelju na Brestu, so te dni izginile tri kokoši in en petelin, ki so na vrtu na nekem drevesu nočili. Poleg tega je bilo še vzeti iz kuhiške 40 mesečnih klobas. Ta tatvine sumljiva sta Janez Erjavec iz Bresta, katerega klobuk se je našel pod dotičnim drevesom, na katerem se je perutnila nahajala in dninar France Puciher iz Gomuči, kateri je pri Švigelju 14 dni delal ter so mu bile domače razmere dobro znane. Oba osumljenca so videli razni domačini dotični večer se okoli Švigeljove hiše potikati. Puciher jo je neznano kam proti Ljubljani krenil.

Za tovariša se je potegnil. Dne 18. septembra t. l. ponoči je prišel mestni stražnik v bufet v Lattermannov drevo, kjer so se gostje nekaj prepričali ter napovedal policijsko uro. V prvi vrsti je pa pozval nekega Roberta Karlbaueja, naj zapusti lokal in ker se ta temu ni hotel pokoriti, ga je stražnik aretoval. Tedaj se pa zavzame za svojega tovariša Jožef Lenger, delavec pri gugalnicah iz Aflenca na Štajerskem domu, udari stražnika po roki in omogoči, da je Karlbauer ušel. Tudi je stražnika psoval, da Bogu dan krade in mu zagrozil, da se mu bude slabogodilo, če na cesti preoblečenega zasaci. Obsojen je bil na šest mesecev težke ječe.

Imena ni hotel povedati. Dne 23. septembra t. l. je mestni redar v Škofji Loki ustavil delavca Franceta Mikliča, brez stalnega bivališča zato, ker se mu je del sumljiv. Vprašal ga je, kam da gre? »Kaj tebi mar baraba, lump, ravbar,« je bil moža odgovor. Aretovanec, priveden na stražnico, ni hotel povedati svojih osebnih podatkov in ko ga je hotel redar preiskati, se je Miklič temu uprl, zgrabil redarja za prsi ter za desne nadlehti s tako silo, da je zadobil redar krvave podplutve. Obdolzenec le v toliko priznava, da je bil proti stražniku neroden in popolnoma pijan, kar pa ni bilo resnica. Obsojen je bil na šest mesecev ječe.

Imena ni hotel povedati. Dne 23. septembra t. l. je mestni redar v Škofji Loki ustavil delavca Franceta Mikliča, brez stalnega bivališča zato, ker se mu je del sumljiv. Vprašal ga je, kam da gre? »Kaj tebi mar baraba, lump, ravbar,« je bil moža odgovor. Aretovanec, priveden na stražnico, ni hotel povedati svojih osebnih podatkov in ko

Dnevne novice.

+ **Z brinjem pomešane lоворike**, ki si jih je žalostni hofrat nabral v Hribojevi zadavi, niso posebno mehko ležiše in hofrat na njih kar ne najde počaja. Sedaj se tudi v »Agr. Tagblattu« na dolgo in široko zagovarja in pritožuje, da v njegove čiste in poštene namene v tej reči nobeden noče verjeti. Seveda pa je učinek tega zagovora isti, kakovč bi se kdo hotel umiti s pomijami.

+ **Shod S. L. S. na Čatežu ob Savi.**

Po večernicah v nedeljo 9. t. m. smo imeli shod, na katerega je prišel naš državni poslanec dr. Hočevar, ki je isti dan zjutraj priredil že tudi shod na Veliki Dolini. Prišlo je precejšnje število mož, skoraj samih posestnikov. Dr. Hočevar je obširno poročal o delovanju poslancev S. L. S. v deželnem in državnem zboru, za kar so mu zborovalci izrekli srčno zahvalo ter popolno zaupanje njemu in poslancem S. L. S. Prosili pa so, naj deželni odbor in zbor tudi v naših krajih pomaga in poskrbi za toli potrebne ceste in vodovode.

+ **V nedeljo dne 16. oktobra v Stro Loko!** Blagoslovljena bo nova, krasna zastava telovadnega odseka, prva v loškem okraju. Sprejem gostov je ob 2. uri popoldne. Vsi sosednji bratski odseki so vladivo povabljeni. Na svetinja! Na zdar!

+ **Nekaj iz Novega mesta.** Iz Novega mesta se nam piše: Engelbert Gangl je postal konkurent ljubljanskega Rohrmanna. V Ljubljani ima monopol na kostanje znani Viki Rohrmann. Po Novem mestu pa sedaj govore, da je Gangl šel Rohrmanna posnemat in da je postal — kostanjar. Gangl je namreč dal po vseh novomeških kostanjih napeliti lepake s svojo kandidaturo. Novomeščani se zato prav odkrito smejejo soc. demokratičnemu kostanjarju Engelbertu Ganglu, ki je tako naven, da meni, da bomo zaupali njemu, ki je podpisal pogoje idrijskim soc. demokratom. Gangl je zavezani plesati tako kot mu godejo idrijski soc. demokratični konsumarji in zato tudi ni smel vstopiti v klub narodno-naprednih deželnih poslancev in je še v tem klubu le hospitant. Če cel narodno-napredni deželnozborski klub nič ne stori, kaj bo storil torej naš Gangl, ki je le hospitant? Kaj bo storil za nas Novomeščane Gangl, ki je privezan na daljno Idrijo, kjer so njegovi poglavariji soc. demokratični ruderji, ki imajo popolnoma druge interese kot pa Novomeščanje! G. dež. odbornik **Evgen Jarc** pa je naš domačin in se, kakor čujemo, ako bo izvoljen za državnega poslance, naseli v Novem mestu. Ker je njegova izvolitev že sedaj zagotovljena, bi ravnan le proti interesom našega mesta, ako bi nastopali proti domačinu na ljubo soc. demokratičnemu konsumarju. Kostanjar Engelbert Gangl naj torej le na kostanjih obvisi!

+ **Zlata knjiga.** Zadnji »Slovenski Učitelj« piše: »Urednik Fr. Terseglov je spisal lepo knjižico, ki vsebuje pravila in navodila za življenje slovenskega mladeniča. Vsa raznovrstna vprašanja so rešena z izredno lahkoto in veliko spremnostjo. Knjigo hvalijo celo naši nasprotniki ter priznavajo, da so našli v njej veliko zlatih resnic in globokih naukov. Knjiga je kot nalač primerna tudi za kandidate učiteljskega stanu in za mlade učitelje, zato jo priporočamo tudi v našem listu.«

+ **Censtohovskih dogodkov** so se našli liberalni listi prezgodaj veselili. Misliš so, da so dobili mastno kost, da bi jo zdaj, ko so volitve na Dolenjskem, obirali, a so se zelo zmotili. Izborni poznavalec poljskih razmer, ki je censtohovske razmere študiral na licu mesta in večino menihov osebno pozna, je že zadnjič pojasnil žalostno afero in jo v današnjem listu obravnavata z ozirom na »Narodovo« laganje še bolj temeljito, na kar opozarjam. Po teh izvajanjih je več kot gotovo, da je bil iz samostana izgnani, a od ruske vlade protežirani falot **Maczoh agent-provokater ruske vlade, njen špion**, ki je svoje rope na censtohovski Materi Božji izvrševal sporazumno z rusko policijo, s katero je svoje tativne delil in ki ga je, ko se je našlo truplo od njega umorjenega brata, **pustila uiti** na avstrijska tla, kjer so ga naši žandarji prijeli. Maczohu se zato tudi ne bo nič zgodilo, kar kaže njegova mirnost in samozavestnost v zaporu. **Ruski agent-provokater Maczoh je sad korumpiranega ruskega sistema, ne pa katoliške cerkve.** »Narod« ne more ovreči dejstva, da katoliški duhovniški stan izkazuje med vsemi stanovni najmanj zločincev in pogreva dalje zaderskega župnika Tomaševića — en sam slučaj, za katerega dela seveda odgovorno samo rimskokatoliško cerkev. Kaj bi rekeli »Narod«, če bi mi

kopje obrnili in stikali za tistimi nebrojnimi advokati, profesorji, učitelji in drugimi pristaši liberalnega mišljjenja, ki stoje dan na dan pred tribunali zaradi milijonskih defravdacij, umorov, perverznih zločinstev itd. Pa mitega ne delamo, ker lumpov je v vsakem stanu zadosti, ne da bi bil tega stan kriv. Zakaj »Narod« ne vidi zločinstev in škandalov pri nekatoliški duhovščini? Te dni se je ustrelil katarski srbski škof Jović, ker je zalupal velikansko premoženje cerkvene občine, a liberalni listi tega ne izrabljajo, ker se ne gre za katoliškega škofa! Sicer pa imajo liberalci, ki odborujo **umore** na Portugalskem, o zločinstvih molčati!

+ **Od portugalskih dogodkov** »Slovenski Narod« ne ve zdaj ničesar drugega poročati, kakor da so se nahajali pod samostani podzemski rovi in v svoji bujolepi domišljiji sklepajo, da so ti rovi služili v bogekakšne nečedne namene. Čemu so pa v srednjem veku služili rovi pod gradovi in trdnjavami, ali tudi za ljubimске pare? Mnoho samostanov je zidanih ravno na kraju prejšnjih gradov ali pa so se gradovi prezidali v samostane, časih pa so samostani sami služili v času vojne sile za trdnjave. Zato taki podzemski izhodi niso nič čudnega, le naš »Slovenski Narod« tuhta, kaj utegnijo pomeniti. Z zgodovino se »Narodovci« res malo pečajo.

+ **Kmečka zveza za ljubljansko okolico** s sedežem v Ljubljani priredi 23. t. m. dopoldne ob 10. uri svoj letni občni zbor v prostorih Krščansko-socijalne zveze (hotel »Union«). Dnevni red obsega poročilo odborovo, volitev novega odbora in slučajnosti. Govorila bosta tudi gg. drž. in dež. poslanca dr. Šusteršič in Povše. Člani, agitirajte za udeležbo.

+ **P. n. naročnikom!** S prihodnjo ponedeljkovo številko usta v imo dopošiljanje lista vsem p. n. naročnikom, ki doslej niso obnovili naročnine. Kdo želi, da se mu dopošiljanje ne prekine, naj torej ne in mudom odpoji odpadli znesek, najbolje po nakaznici, ker bi plačilo po položnici prišlo v roke uprave še v torek ali sredo.

+ **Proslavo v časti Ferreru** je oblast v Gorici prepovedala.

+ **Imenovanja.** Davčni oficijal g. Jožef Vardijan je imenovan za upravitelja. Davčni asistent g. Franc Adamič v Ribnici je imenovan za oficijala. Podčastnik g. Jožef Pivk v Beljaku je imenovan za davčnega asistenta za Ljubljano, podčastnik Jožef Peršak v Celovcu pa je imenovan za davčnega asistenta v Črnomelju.

+ **Za reciprocito zagrebškega vseučilišča** se je dne 9. t. m. v Zadru vršil zaupen (!) sestanek, na katerem je govoril tudi — dr. Tresić. Sklenila se je resolucija za dalmatinski deželni zbor ter poziv na občine, da se s **prošnjami** obrnejo na ministrstvo; priredile se bodo ljudske manifestacije itd. Na vse se je mislilo, le ne na avstrijski drž. zbor, v katerem igrajo svoje čudne vloge Tresići in Biankiniji. To se pravi vso javnost za norca imeti.

+ **Nazadovanje socialne demokracije.** V zadnjem času so pokazale marsikater volitve, da nazaduje socialna demokracija. Sedaj priznava tudi socialno demokratično časopisje že, kako beži delavstvo iz rdečega tabora. Tako n. pr. pripoveduje »Leipz. Volkszeitung«, da so češki socialni demokrati izgubili vsled njihovega boja med separatisti in centralisti v teku zadnjega leta izmed 91.000 sodrugov nič manj kot 40.000 ter da tudi strankarsko časopisje močno nazaduje. Češki separatisti skušajo seveda skrivati svoje izgube. Sodrug Tušar je namreč na strokovnem kongresu na Dunaju izjavil, da imajo separatisti samo v Brnu 6000 članov nasprotno pa je tajnik Steiner konstatiral, da imajo separatisti na celem Moravskem samo 3100 članov, vsled česar se niti ne more misliti na ustanovitev treh separatističnih strankarskih tajništv v Brnu, Olomoucu in Moravskem Ostravi, za kar naj bi se izdal 11.000 K. Kdo je torej govoril resnico? Socialni demokrati se kažejo v vedno lepši luči.

+ **Občinske volitve v Veliki Loki.**

Pri občinskih volitvah v Veliki Loki je zmagala s par glasovi liberalna stranka. Slovenska Ljudska Stranka bo imela v občinskem odboru 10, nasploh 14 glasov. Po novem občin. volilnem redu pride tudi ta liberalna trdnjava v naše roke.

+ **Semenjski sleparji na delu.** —

Kmet prodal vole in našel »zeta«. Doselej so navadno goljufali semenjski sleparji na ta način, da se je kmetu, ki je šel s semnja z denarji domov, pridružil kak neznanec, ki je med potjo našel denarnico. Kmalu na to je za njima pritekel nekdo drugi, ki je zakli-

cal obema: »Vi ste našli moje denarje!« Nastane prerekanje, kmet pokaže svojo denarnico, eden mu jo iztrga in oba tujca pobegneti. O podobnih slučajih smo že večkrat poročali. No, pa ta način tatvine je že postal obrabljen, ljudje so postali pozorni na one, ki »izgubljajo« denarje, za to menda več ne »nese«. Kako premeteni so sleparji in tatočni na semnjih, nam dokazuje slediči slučaj, ki se je zgodil na Hrvaškem. Pred nekaj dnevi, na dan sv. Mihaela, je bil v Miholjancu pri Virju na Hrvaškem veliki letni semenj. Ko se je vračal neki kmet iz Gjurgjevca, ki je prodal za 2000 K raznega blaga, se mu je prisodel na voz v bližini Virja nek gosposko oblečen človek. Tuje mu je pripovedoval, da ima zelo dobro službo, zelo veliko plačo ter da bi se sedaj rad oženil. Obenem je vprašal kmeta, ako nima hčere, godne za možitev. Ta mu je pritrdiril, in gosposko oblečen človek je bil tega tako vesel, da je začel objemati bodočega »tasta«, ki se je objemov komaj ubranil. Ko sta prišla neki veliki most na poti Gjurgevac, je stopil tujez z voza, češ, da opravi »svoje potrebe«. Odšel je pod most, kmet pa ga je zgoraj čakal. Ker pa »zeta« le ni bilo izpod mostu, je šel gledat, kaj dela. Tuje ni bilo nikjer, zginil je brez sledu. Kmet je pognal konje in ko se je v domači vasi ustavil pred neko gostilno, da bi izpel kozarec vina, je opazil, da nima v žepu niti vininarja. Takrat, ko ga je »zeta« objemal, mu je ukradel 2000 K, potem pa ga je silila »potreba«, da je odšel pod most in pobegnil. Sedaj iščejo orožnički ubeglega »zeta«.

+ **Vič-Glince.** Nek slovenski časnik, kateremu javnost že zgodaj pokoj prerokuje, je te dni obelodanil dopis iz tukajšnje občine, v katerem se g. županu in »fajmoštru« očita, češ, da bosta čisto slovensko občino — ponemčila. Člankar se je pa v svoji gorečnosti sam izdal, kje da ga čevelj žuli. Njemu je narodnost deveta brig, pač pa toči debele solze vsled stroge odredbe glede policijske ure, na katero morajo gostilničarji paziti. Dopisnik, ki je ali straten ponočnjak in alkoholist ali pa eden tistih, ki od tega polni svoj žep, dolži, da je g. župan po pritisku »fajmoštra« skrajšal policijsko uro in tako — strašno krivico gotovim ljudem povzročil. Prijatelj dragi! ta odredba ne velja le za tukajšnjo občino, ampak za vso Kranjsko. G. viški župan in »fajmošter« pa nista, kakor znano, zakonodajalca za vso Kranjsko. Torej nista ona te »grodne krivice« povzročila. Pač pa so to dosegli gg. abstinenti in drugi rodoljubni možje, ki v resnici ljubijo slovenski narod, ki se ne boje samo ponemčenja milega našega naroda, ampak tudi — vesoljnega potopa v alkoholu. Na prošnje in prigovarjanje teh so okrajna glavarstva vendar enkrat vdarila na struno, ki bo vsaj nekoliko omejila pogubnosno popivanje zlasti v poznih nočeh. Tudi pri nas je bil skrajni čas, da se v tem oziru kaj storiti. Popivanja, kričanja, bogokletstva v poznih nočeh ni bilo ne konča ne kraja. Dolgo časa smo čakali odpomočiti tem kričenim razmeram. Hvala Bogu, prišla je pomoč — stroga policijska uro. Vsi dohromisleči, trezni občani smo z veseljem pozdravili ta odlok. Tudi mnogi gostilničarji so z njim zavoljni, ker jim je s tem vsaj ponočni mir zagotovljen. Zgražajo se nad policijsko uro tisti, ki noč spreminjajo v dan in narobe in ki do 10. ure zvečer še ne morejo utolažiti svoje velikanske žeje in tisti, ki nimajo nobenega srca z ubogimi delavskimi družinami. In med temi je najbrž tudi dopisnik imenovanega članka. On dobro ve, koliko gorja v občini povzroča neizmerno, zlasti nočno popivanje v posameznih delavskih družinah. Ve za jok in stok in stradanje žena in otrok, ko oče poseda čez polno v gostilnah pri igri in pijači. Ve, koliko mladih mož je postalo že žrtev nesrečnega alkohola in koliko jih je še na tem potu. Sliši kraljasko kričanje in razgrajanje po alkoholu omamljene mladine, ki staršem povzroča neštetičnih skrb — vse to vidi in sliši — a njegovo veliko samoljubje — njegov kseft — sta višje nego občni blagor in mir v soseski. Vsled tega roti g. župana, naj izposluje preklic, da se vrnejo zopet prejšnje kričeče razmere, da se odpre zopet vrata popivanju. Upamo, da niti previdni g. župan niti c. kr. okrajno glavarstvo se ne bo dalo omehčati, da bi se ga usmililo. Pač pa svetujemo, naj merodajni krogovi vstrajajo pri tem občekoristnem odloku in naj tudi podnevi včasih pokukajo v razne prostore, kjer se v raznih časih in oblikah toči strupeni — geruš. Ako se bo tudi v tem oziru kaškrenilo, se bo posušilo v teh časih splošne draginje mnogo solza in rešilo mnogo mladine in starine pred pre-

ralci Ganglu pripraviti s par glasovi nekaj veselja. Gangl, ki ima v Idriji tako lepe dohodke, je gotovo vsak dan samo nezabeljeno solato in sirove polže, kakor bi se dalo po pisavi »Slovenskega Domu« posnemati. Ali so ti ljudje neumni!

Volivci na Dolenjskem!

Mož, ki bo delal za Vas, je kandidat Slovenske Ljudske Stranke:

Evgen Jarc,

deželni odbornik v Ljubljani.

Vsi za Slovensko Ljudsko Stranko, Slovenska Ljudska Stranka pa za Vas!

DEŽELNI ZBOR KRAJSKI.

Dnevni red XXVIII. seje deželnega zборa kranjskega dne 19. oktobra 1910 ob 10. uri dopoldne. Naznanih deželnozborskoga predsedstva. Poročila deželnega odbora z zakonskim načrtom o uvedbi davčine od prirastka na vrednosti nepremičnin, o zvišanju deželnega prispevka k stroškom za starovrhniški vodovod, o prošnji Mlekarske zveze v Ljubljani za podelitev brezobrestnega posojila v svrhu ustanovitve osrednje prodajalnice v Trstu, o vlogi, s katero se predlaga prošnja »Obrotnokreditne zadruge v Ljubljani« za posojilo, glede zvišanja pokojnih nekaterih že umirovljenih deželnih uslužbencev, oziroma glede zvišanja posameznih vdovskih pokojnin. — Poročila finančnega odseka: o nujnem predlogu g. poslanca dr. Lampeta in tovarišev glede škod vsled elementarnih nezgod in počru, o dovolitvi mestni občini ljubljanski, da sme ostanki že dovoljenega posojila v znesku 1.450.000 K najeti proti 4% obrestovanju, o dovolitvi mestni občini ljubljanski, da sme za svojo zastavljalnico najeti posojilo 200.000 K, o dovolitvi pobiranja doklad v davčnih občinah Jasen in Vrbovo in v vseh Vrbica in Kuteževu v svrhu obrestovanja in amortizacije posojil za vodovode za celo amortizacijsko dobo, o računskem sklepu deželnega posojilnega zaklada za leto 1909, o računskih sklepih pokojninskega zaklada za leto 1909, o odpravi mostarine na mostu čez Kolpo pri Brodu, o računskem sklepu učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1909, normalno-šolskega zaklada za leto 1909, deželnokulturnega zaklada za leto 1909, muzejskega zaklada za 1. 1909, o dovolitvi pobiranja 100 odstotne doklade v davčni občini Stara Vrhinka v pokritje posojila za vodovod, o računskem sklepu pokojninskega zaklada za leto 1909, o računskem sklepu pokojninskega zaklada za leto 1909, o odpravi mostarine na mostu čez Kolpo pri Brodu, o računskem sklepu učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1909, normalno-šolskega zaklada za leto 1909, deželnokulturnega zaklada za leto 1909, muzejskega zaklada za 1. 1909, o dovolitvi pobiranja 100 odstotne doklade v davčni občini Stara Vrhinka v pokritje posojila za vodovod, o računskem sklepu pokojninskega zaklada za leto 1909, o računskem sklepu pokojninskega zaklada za leto 1909, o odpravi mostarine na mostu čez Kolpo pri Brodu, o računskem sklepu učiteljskega pokojninskega zaklada za leto 1909, normalno-šolskega zaklada za leto 1909, deželnokulturnega zaklada za leto 1909, muzejskega zaklada za 1. 1909, o dovolitvi pobiranja 100 odstotne doklade v davčni občini Stara Vrhinka v pokritje posojila za vodovod, o računskem sklepu pokojninskega zaklada za leto 1909, o računskem

zgodnjem smrtjo in raznimi boleznimi. Seveda dopisniku in njegovim kompanom to tudi ne bo po volji. Nam je splošni blagor in red in mir v občini bolj na srcu, ko pretirano samoljubje in koristolovje — enega.

Neresnična vest o koleri. »Slovenski Narod« je iznašel zopet kolero na Kranjskem. Te dni je v Osilnici obolen neki iz Ogrske došli krošnjar. »Slovenski Narod« je o tej bolezni zapisal, da so zdravniki konstatirali kolero. Pa je ravno nasprotne resnica! Zdravniki so konstatirali, da to ni nikaka kolera. Tudi graška univerza je konstatirala, da se ne more govoriti o koleri. »Narod« naj bi se drugič o zdravniških preiskavah bolje informiral, da ne bi po nepotrebni strašil ljudi.

Vsled razbite steklenice — smrt. V Trstu je padla 17-letna deklica Lukrecija Poscet s steklenico mleka. Deklica tudi pri padcu ni izpustila steklenice, ki se je razbila in je ostrina nekega razbitega kosa prezala deklici žilo na vrata. Dasi so deklico takoj prenesli v bližnjo bolnico, je bila vsaka pomoč že prepozna. Deklica je izkravela.

Samoumor. Iz Kovorja pri Tržiču se nam poroča: V četrtek popoldne se je ustrelil v glavo več kot 60 let star kajžar Dacar. Ležal je bolan že nekaj tednov ter bil tudi previden s sv. zakramenti. Ko mu popoldne prinese nekaj jedil njegova sorodnica, ga najde mrtvega. S puško si je nesrečen, ki je bil na zelo slabem glasu in tudi žganjar, vzel življenje.

Iz šolske službe. Izprašani učiteljski kandidat Fran Škop pride kot začasni učitelj in voditelj na dvorazrednico v Vremah in prevzame tudi pouk na ekskulendni šoli v Gor. Ležečah. Izprašana učiteljska kandidatinja Angela Sila je imenovana za suplentko v Senožečah. Kot suplentki sta nastavljeni: Marija Kramar v Smarjeti, Olga Vrbič v St. Petru pri Novem mestu. Izprašani učiteljski kandidat Feliks Kovačič pride kot suplent v Mirno peč, Elizabeta Zupančič pa kot začasna učiteljica na Goro pri Sodražici.

Tatovi vломili v crngrobsko cerkev. V Crngrobu, slavni božji poti stakološke fare, oglasili so se včeraj ponochi tatovi. Tatvine v tej cerkvi nikdo ne pomni. Tatovi so vломili skozi okno, vrgli na tla železno ograjo in skozi vrate šipe prilezli v cerkev. Imeli so pa smolo. Pri velikem oltarju je nabiralnik, ki je imel to pot v sebi res lepo sveto, čez 400 kron, ki pa je za tatove slučajno nepremagljiv. Tatovi so morali oditi žalostno skozi okno nazaj, ne da bi odnesli vinarja. Škoda je le malenkostna. Potem so odšli na mestno pokopalisko, kjer so tudi vlamili in odnesli le par kron. O tatovih, dasi se živahnno zanje zanima žandarmerija, ni sledu. Morda so bili isti, ki so vlamili na porcijskulo pri kapucinih.

Portugalski konzul v Trstu ima že vedno razobešen stari grb portugalskega kraljestva. Zakaj ga noče zamenjati z novim, oziroma ga odstraniti, ni znano. Da pa mora biti policija o čem obveščena, dokazujeta dva policaja, ki ga ves dan stražita, ponoči varujejo kar stirje policaji portugalski stari grb.

Učno knjigo: Mazi, Geometrija za drugi razred srednjih šol je odobrilo visoko c. kr. ministrstvo za bogočastje in pouk z odlokom dne 23. septembra 1910, št. 40.015.

Demon žganje. Anton Sitar, 34 let stari čevljar v Tržiču, je bival pri zakonskih Ahačič. V noči na 13. t. m. spala sta v isti sobi s Sitarjem še dva druga delavca, in sicer en čevljar in en usnjar. Sitar se je vedel celo noč kot blazen, tako da sta bila tovariša primorana ga do 5. ure zjutraj stražiti, ker je nameraval skočiti skozi okno. Ko sta pa tovariša vsled utrujenosti zaspala, je Sitar izginil. Zjutraj okoli pol 6. ure je zapazila Jožefa Sitar v vodnem koritu nago možko truplo ležati. Obvestila je takoj sosedje in ti so spoznali v ponesrečenu Sitarja, ki je v koritu, v katerem se je nahajala komaj 40 cm globoka voda, bodisi samovoljno ali pa po nesreči utenil. Sitar je bil straten žganjepivec in brezvomno je, da se mu je vsled tega um omračil, ker si je domneval, da ga vse preganja.

Meje silobrana prekoračil. Letos na sv. Petra dan je popivala večja družba fantov v Završanovi gostilni v Kapljivasi. Okoli 5. ure se je odpravilo več fantov in deklet iz Našovčev in Bernika proti domu. Med temi je bil tudi dosedaj neoporečeni fant Luka Verhovnik iz Vopavlj s svojima tovarišema Jožetom Goljatom in Francetom Remetom. Na cesti jih je napadel Matija Remšak, posestnika sin iz Cerkljanske Dobrave z dvema drugima fantoma. Metali so kamenje za njimi in tekli obroženi s količi za njimi. Prvi, ki jih je lohitel, je bil Remšak. Verhovnik in

Remška zavila v obcestni gozd. Galjot je pa šel po cesti naprej. Kmalu ga je došel Remšak, ki ga je takoj napadel. Na Galjotov klic sta iz gozdiča priletela Verhovnik in Remec tovariša na pomoč. A Remšak je vrgel Remca na tla, nakar ga je Galjot parkrat po glavi udaril, da je padel; v tem hipu, ko se je pobral Remšak od tal, je sunil z nožem Verhovnika v levo stegno, ne da bi mu bil ta kaj žalega storil. Sedaj je pa začel tudi Verhovnik Remškarja z nožem suvati ter mu je zadal devet ubodlin, od katerih so bile tri težke okvare. Tako opisujejo dejanje tudi zaslišane priče. Sodišče je Verhovnika zaradi prekoračenja silobrana obsodilo na en mesec zapora in na odškodnino 50 kron.

Mladi uzmovič. Gabriel Omerza je služil kot trgovski vajenec pri Antonu Primožiču v Žireh. Kakor fant sam priznava, vzel je svojemu gospodarju v gotovini in na raznem blagu v večkratnih ugrabkih 102 K 28 vin. Imel je pa prijatelja v osebi Martina Veharja, kroškega vajenca, kateremu je večkrat dajal denar. Spočetka je mislil Vehar, da dobri Omerza od svoje matere denar, končno je prišel do tega, da jemlje denar svojemu gospodarju. Mesto da bi ga bil posvaril, napeljavjal ga je k tativni, češ, da bosta kupila kolo, kar sta tudi storila. Nekoč je dal Omerza Veharju 4 vinarje, naj mu prinese cigaret. Ker pa Omerza ni opazil, da mu je dal mesto 2 vinarjev cekin za 10 kron, je Vehar denar zase pridržal in tovarišu utajil, da mu ni takega denarja dal. Sodišče je obsodilo Omerzo na en mesec ječe, Veharja pa na en teden zapora.

Vlom. Pretečeni teden je neki uzmovič v župni cerkvi v Polhovem Gradcu vlamil v dva nabiralnika, jih izpraznil ter odnesel okoli 60 kronic. Par mesecev prej se je enaka tativna zgodila v dvorski cerkvi sv. Nikolaja. Vlomilec je dobil morda kakih 6 kron. Zločinka zasledujejo.

Vrhpolje pri Viipavi. K. sl. izobr. društvo naznanja vsem predavanje za nedeljo dne 16. oktobra ob 5. uri popoldne. Dr. Lavrenčič: o »Zlati knjigi«.

Zglaševanje črnovojnikov. Črnovojnikom, ki so bili vojaki in imajo črnovojno knjižico ali namembnico, in črnovojnikom, ki niso bili vojaki pa imajo namembnico, se je posebno zglašiti meseca oktobra pri županstvih v bivališču, v Ljubljani bivajočim črnovojnikom v mestnem vojaškem uradu v »Mestnem domu«. Črnovojnik, ki opusti zglašitev, se kaznuje z globo 4 do 200 kron ali z zaporom. Po razglasu mestnega magistrata se je v Ljubljani bivajočim črnovojnikom zglasiti od 10. do 19. oktobra, onim, ki so zglašitev zamudili, pa 26. oktobra.

Umrl je v Zatičini včeraj zjutraj priljubljeni gostilničar Viljem Fritz. Pogreb bo v ponedeljek, 17. oktobra, ob pol 10. dopoldne. Naj počiva v miru!

Š Društvo Jugoslovanske Strokovne Zveze v Trbovljah ima tokrat svoje mesečno zborovanje prihodnjo nedeljo, dne 23. t. m. ob 3. uri v družvenem domu; predavat pride g. dr. Anton Švab iz Celja. Ker bo razpravljalo predavanje o raznih boleznih in zdravilstvu sploh, so vabljeni tudi nedruženiki in ženske, ker bo predavanje za vsakega zelo poučljivo. — Pridite tedaj vsi v mnogobrojnem številu!

Š Poroči se v Framu občinski in posojilniški tajnik g. Franc Koren s poštarico Amalijo Kokalj v Framu.

Tat kovaškega orodja. Jožef Kosec, kovač iz Podreč, je prišel dne 11. avgusta t. l. zjutraj v Medenovo kovačnico v Rudnik, pod pretvezo, da bi se z mojstrom radi službe pogovoril. Ker pa je bil ta odsoten, pobral mu je Kosec več kovaškega orodja, cenjenega na 104 K in ga naprej prodal. Obdolženec priznava tatvino z izgovorom, da ga je benda do tega zapeljala. Ker je bil že dvačrat radi tatvine kaznovan, prisodilo se mu je zato eno leto težke ječe.

Iz gostilne ga je vrgel. Janez Šusterič, dñinar iz Fužin, je v Babnikovi gostilni sitnari. To se je zdelo Francetu Sterni, kroškemu mojstru, že malo preveč, prikel je Šusteriča in ga vrgel iz gostilne s tako silo, da si je poabil levo nogo.

Voliveci na Dolenjskem!

Naš kandidat

Evgen Jarc,

deželni odbornik v Ljubljani

ima za seboj veliko in močno Slovensko Ljudsko Stranko, vse naše državne in deželne poslance, stranko, ki ima deželno gospodarstvo v rokah in po kateri edino je mogoče kaj doseči.

USODA ŠTAJERSKEGA DEŽELNEGA ZBORA

je zapečatena. Nemški nacionalci so namreč odklonili zahteve Slovencev, za katere se je zavzela tudi vlada. Sklep se je naznani »Slovenskemu klubu«, ki je imel včeraj sejo v Mariju. O sklepu »Slovenskega kluba« se je izdal slednje pojasnilo: »Ker so večinske deželnozborske stranke v svoji današnji klubovi seji odklonile kratko vse vladne posredovalne predloge, vzame to »Slovenski klub« obžalovaje na znanje, da še vedno ni prišel čas za mirno in uspešno sodelovanje v štajerskem deželnem zboru.« — Sklenilo se je tudi, da se skliče 30. t. m. v Maribor velik shod zaupnikov. V nemškoneacionalnem taboru vlada vsled tega grozna žalost. V. L. S. gre naprej svojo zmagovalno pot za prava slovenskega ljudstva. Svojo trmo bodo štajerski nemški nacionalci še draga plačali Slovencem.

Ljubljanske novice.

Ij Javno predavanje v S. K. S. Z.

Ker je gospod dr. Jure Adlešič v sredo službeno zadržan, predava v sredo ob pol 8. uri zvečer v S. K. S. Z. gospod dr. Leopold Lenart: **Kako so nastale slovenske države.** Vstop vsakemu prost. K obilni udeležbi vabi odbor S. K. S. Z.

Ij **V Staro Loko pri Škofji Loki predredi ljubljanski »Orel«** v nedeljo dne 16. t. m. ob ugodnem vremenu pešizlet k blagoslovilju zastave tamošnjega »Orla«. Vabi se torej vse br. člane na tozadeven razgovor v telovadnici ljubljanskega »Orla« v soboto zvečer ob 8. uri. Pridite vsi! Na zdar! »Ljub. Orel«.

Ij **Moški zbor »Ljubljane«** poleti jutri k slavnosti v Št. Juriju v Kranju. Zbirališče ob četrt na 12. uro na državnem kolodvoru v Šiški.

Ij **Umetniška razstava v proslavo**

80. rojstnega leta Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. Vsem, ki se za razstavo zanimajo in se nameravajo udeležiti otvoritve, se vladljuno naznanja, da se radi nepričakovane dogodka ista vrši namesto dne 16. t. m. šele, in sicer nepreklicno v ponedeljek dne 17. t. m. ob pol 12. uri dopolne.

Ij **Odlikovan Ljubljjančan.** Belgijski kralj je povodom svojega bivanja na Dunaju podelil nadporočniku v domobranskem polku št. 1 gosp. Antonu Krejčiju vitežki križ kronskega reda. Nadporočnik Krejči je sin tukajnjega meščana in hišnega posestnika Antona Krejčija.

Ij **Rodbina grofa Gvidona Auersperga** je pastorju Hegemannu poravnala dolg 54.000 K in sedaj toži Hegemann svojo nepokorno ovčico le še za 9 K 99 vin.

Ij **Uradniki proti draginji.** Sinoči so priredili ljubljanski državni uradniki večji shod, na katerem so sklenili slednjo resolucijo: »Občeznana in še vedno naraščajoča draginja vseh nujnih življenskih potrebščin, kakor tudi že nedosežne visoke stanarinarske namjnine so privede vse državno uradništvo in učiteljstvo v skrajno neugoden položaj. Ker nobeno dosedaj vporabljeno ali šele obljudljeno sredstvo za omejitev draginje ne more prinesi pomoči, ker torej ne poznamo druge rešitve, se obračajo dne 14. oktobra leta 1910 na draginjskem zborovanju združenih organizacij ljubljanskih državnih uradnikov zbrani državni uradniki vseh vrst na visoko c. kr. vlado s prošnjo, da jim v vsaj delno zboljšanje obupnih gmotnih razmer nemudoma dovoli primerno draginjsko doklado.« — Zahteva uradnikov je upravičena in upamo, da dá vlada ljubljanskim uradnikom to, kar s popolno upravičenostjo prosijo.

Ij **Musica sacra v stolnicl.** Jutri, na praznik posvečevanja vseh cerkv, se bo pri veliki maši ob desetih izvajalo slednje: Missa Seraphica, zl. p. Hugo-Lin Sattner, gradual »Locus iste«, zl. Anton Foerster, ofertorij »Dominus Deus«, zl. Stanko Premrl.

Ij **Parcele na prodaj.** Naprošeni smo v izpopolnitve inserata o prodaji parcel na knezoškofijskem posestvu pojasmniti, da se razume cena 5 K 50 vin. kot najnižja, da pa je cena za nekatere parcele po njihovi legi in kakovosti višja in znaša po 6, 7 do 8 kron za kvadratni meter. — Na posredovalce se pri prodaji ne reflektira.

Ij **Nesreča na železnici.** Včeraj je v Kresnicah vlak povozil delavca Ivana Upnika in ga tako poškodoval, da so ga morali prepeljati v deželno bolnišnico.

Ij **Egiptovska tema.** V obširnih skladisih na tukajšnjem južnem kolodvoru vlada prava egiptovska tema. Prostori so stari in razsvetljeni kakor pred tridesetimi leti, dasiravno se je v

tem času promet več kot potrojni. Zdaj bo treba imeti po ves dan luč, a sedanje »kresnice« nikakor ne zadoščajo potrebi. Če je državna železnica lahko vpletjala v svoje skladišče električno razsvetljavo, zakaj bi tega ne storila južna železnica? Pritožbe prizadetih strank postajajo čimdalje glasnejše, a so vse skozi utemeljene in upravičene.

Ij **Izkupil jo je.** Na Francovem nabrežju je velik in zastaven pes zalotil tik Ljubljance mačko ter ji zastavil pot. Reva se je sicer skušala rešiti na bližnji kostanj, toda ni šlo, ker je bil pes preveč predren in nasilen. Brez nadaljnega obotavljanja je torej skočila v vodo, da se reši na nasprotni breg. Pa tukaj se je zmotila in vstela, kajti tudi pes se zapodi v vodo in jo ubere za njo. V kratkem jo dohitl ter hlastne po svoji sovražnici. Ta pa, ne bodilena, se zažene iz vode, se mu spravi na vrat in glavo ter ga začne neusmiljeno obdelavati in praskati po gobu in očeh. Vsled nepričakovane napada in bolečin je začel pes na ves glas civiliti ter plavati s svojo nadležno krono proti bregu, kjer se je mačka s spretnim skokom rešila na suho ter je ubrala na bližnje drevo, pes pa je ves razpraskan in premičen potuljeno zbežal proti domu. Najbrže ga je veselje mačke preganjati po Ljubljanci minuto za vedno.

Ij **Priporočljiva gosta.** V neko go stilno v Metelkovi ulici je prišel sinoči nek fotograf s svojim prijateljem, kjer sta oba začela z raznimi neslanostmi nadlegovati navzoče goste. Ko ju je go stilničar opozoril, naj ne delata prepira, se je fotograf še bolj razjezil in začel kakor besen metati v gostilničarja posodice za sol, kozarce in stekleneice in ga na glavi in roki znatno telesno poškodoval. Poleg tega sta mu nopravila še na drugi posodi okoli 20 K skode.

Ij **Umrli so** v Ljubljani: Fran Kette, sin tovarniškega delavca, pol leta. — Andrej Jančar, ubožec, 74 let. — Ferdinand Rakovec, sin železniškega sprevidnika, 4 leta. — Neža Sedej, občinska uboga, 51 let. — Matija Porenta, dñinar, 52 let. — Marija Zemljč, sprevidnika žena, 56 let. — Fran Sever, užitkar, 70 let. — Elizabeta Hromada, posstrežnica, 67 let. — Virginija Driquet pl. Ehrenbrück, zasebnica, 88 let.

ško manjšinco, si bomo Slovenci dobro zapomnili in zahtevali dvojezično uradovanje za Gradec, Celovec in tudi Trst.

Ij **Utopljenca** so včeraj dopoldne na Selu potegnili iz Ljubljane vojaki tukajšnjega 17. pešpolka. Ko so šli iz vežbališča, so zapazili truplo plavati po vodi in hoteli iz vode spraviti v obližu Gerjolove hiše. Ker pa tam niso mogli do njega, je truplo nesla voda dalje do orožniške postaje, kjer je je bilo še mogoče spraviti na suho. Ime utopljenčevam še ni znano, kakor tudi ne, na kak način in kje, da je zasel v vodo.

Telefonska in brzjavna poročila.

POGAJANJA ZA DELOZMOŽNOST ŠTAJERSKEGA DEŽELNEGA ZBO. RA.

Gradec, 15. oktobra. Pri pogajanju za delozmožnost štajerskega deželnega zborja se je vlada jako čudno obnašala. Še v zadnjem trenutku je med posvetovanjem telefonično umaknila na ljubo nemškim strankam ultimativni predlog za šolsko nadzorstvo ter se oprijela predloga, ki bi ustvaril za Slovence slabše sestavljeni dež. šol. svet, kot je bil dosedanji. Vsako drugo, tudi gospodarsko vprašanje, bi moralo biti pri pogajanjih izključeno. Stališče, ki ga naj zavzemajo slovenski poslanci, je bilo s tem dano. Tem lažja je bila odločitev, ko jim je že dopoldne javil cesarski namestnik, da Nemci odbijajo vsak predlog, vsled katerega bo mogel priti sploh kak slovenski zastopnik v to korporacijo. Pogajanja so se torej razbila vsled nemške nestrpnosti in vladne neodločnosti. Deželni zbor štajerski se letos ne bo več sešel. Namestnik Clary se je danes podal na Dunaj, da poroča ministrskemu predsedniku o rezultatu pogajanj. Slovenski klub je izdal komunike, v katerem odvrača odgovornost za neugodni uspeh pogajanja na nemško nestrpnost ter naznana shod zaupnikov na dne 30. oktobra.

DELEGACIJE.

Dunaj, 15. oktobra. Odsek za zunanje zadeve avstrijske delegacije ima danes cel dan sejo. Prvi je govoril krščanski socialec Axman, Poljak German, dvorni svetnik Ploj in grof Aerenthal, ki je polemizoval proti včerajnjemu govoru dr. Kramařa, grof Latour in dvorni svetnik Ploj je omenjal v svojem govoru potrebno rešitev jugoslovanskega vprašanja in je polemiziral proti dr. Kramařovem neoslavizmu.

ZADEVA MECCHIA - BUTTIGNONI.

Rim, 15. oktobra. V pravdi, sproženi po preč. kanoniku Karolu dr. Mecchia pri sv. koncilski kongregaciji proti preč. kanoniku Justu Buttignoni, objavlja slednji po višjih ukazih sledično izjavo: »Jaz podpisani kanonik Just Buttignoni sem v trenutku strasti spisal in objavil, posebno v obliki samostojnega lista, izdanega v tiskarni Dolenc, stvari, ki po krivici škodijo dobremu imenu kanonika Karola Mecchia. Ker sem sedaj stvar mirno preudaril in spoznal svojo krivdo, zavračam in preklicujem vse, karkoli bi bil v svojih spisih izrazil proti rečenemu kanoniku Karolu Mecchia, kojemu sem kot kataličan in kot duhovnik dolžan spoštovanje in bratoljubje. Rim, dne 17. septembra 1910. Kanonik Just Buttignoni.«

ZDRUŽITEV ČEŠKIH AGRARNIH STRANK NA MORAVSKEM.

Brno, 15. oktobra. Doslej ločeni skupini čeških agrarcev na Moravskem, napredna in konservativna, sta se združili. Za predsednika izvrševalnega odbora je bil izvoljen poslanec Stanek.

DEŽELNOZBORSKA KRIZA NA MORAVSKEM.

Brno, 15. oktobra. Parlamentarna komisija čeških deželnozborovskih strank izjavlja v oficielnem komuniketu, da nima napram želji nemških strank po ustanovitvi nove permanentne sporazumnoštne komisije nobenih principielinih pomislekov, pridržuje si pa pravico predložiti komisiji celo vrsto neizpolnjenih narodnostnih zahtev. Dalje se izreka češka parlamentarna komisija odločno, da se mora sanacija deželnih financ že v tem zasedanju izvršiti.

KOLERA NA HRVAŠKEM.

Zagreb, 15. oktobra. Iz Slavonije javljajo, da so se novi slučaji kolere pojavili v neki vasi pri Zemunu, v Osječku, Vukovaru, Šarengradu.

ZLOCINSTVA RUSKEGA VLADNEGA ŠPIJONA EXMENIHA MACZOCHA.

Varšava, 15. oktobra. Preiskava je dognala, da je Maczoch s svojimi kompanjoni razun svojega brata umoril še meniga patra Jodla, patra Ariana in še dva druga meniga. Zoper Maczochova kompanjona patra Bazilija in Izidorja se je naperil tudi kanonični proces. Umori so se zgodili na grozen način. Enega meniga so Maczochovci umorili tako, da so mu najprej prezreali vrat, potem pa ga s petrolejem polili in zažgali. **Ruska policija je vsakokrat izjavila, da morilce ni bilo mogoče zaslediti.** Svoj plen so morilci delili s policijo. Umorjeni menigi so pripadali stranki, ki je hotela uvesti s pomočjo cerkev. oblasti v samostanu red, kateremu se je pa ruska vlada protivila.

BOLEZEN SRBSKEGA PRESTOLO-NASLEDNIKA.

Belgrad, 15. oktobra. Bolezen srbskega prestolonaslednika, ki je obolen na tifusu, se je včeraj zvečer poslabšala in je danes postala še hujša.

VELIKA STAVKA ŽELEZNIČARJEV NA FRANCOSKEM.

Pariz, 15. oktobra. Poroča se, da se le malo stavkujočih železničarjev ni odzvalo vojaškim pozivnicam. Mnogi, ki so se prvotno upirali, da se jih pozove kot rezerviste v železniško službo, so se včeraj predstavili vojaškim oblastim, ker orožniki vsakogar aretirajo, ki se ne odzove pozivu vojaških oblasti.

Pariz, 15. oktobra. »Kralja elektrikov«, Patauda, ki bi moral biti včeraj aretovan, policija ni mogla izslediti ter se ne ve, kam je pobegnil. Popoldne so ustavili vsi električni podzemeljski železnicni delo.

Pariz, 15. oktobra. Pred neko hišo v Avenue Kleber so našli bombo. Pečlenki stroj, ki srečno ni eksplodiral, so prenesli v laboratorij.

Pariz, 15. oktobra. Položaj se vidno boljša in se bo jutri skoro gotovo delo na vseh črtah zopet pričelo. Včeraj je v Parizu zopet funkcijonirala električna razsvetljava, tudi električna cestna železnica že vozi. V Vincentu so bile ponovno razdrte brzjavne zvezze, tudi mnogo telefonskih zvez je bilo porušenih, a žice so zopet že popravili. Vse mostove straži vojaštvo.

Pariz, 15. oktobra. Stavkujoči zidarji so se včeraj pridružili stavkujočim železničarjem. Zidarji so se zapletli v boj s policijo in je bilo 20 zidarjev ranjenih s strelj iz revolverjev. Šest zidarjev je nevarno ranjenih.

ORKAN UNIČIL DVE MESTI.

Havana, 15. oktobra. Orkan je porušil mesti Ferildu in Santa Clara. Mnogo oseb je izgubilo življenje.

VELIKA NESREČA VSLED EKSPLOZIJE.

Berolin, 15. oktobra. V novi Friedrichsstraße je vsled eksplozije nastal požar. Zgorelo je sedem oseb.

Opozorjam na današnjo prilogo tvrdke V. J. Havliček a brař, Poděbrady (Češko). Ta tvrdka priporoča svoje najmodernejše blago za dame in gospode, dalje raznovrstno sukno, barent, flanele kakor tudi najnovejše opreme za neveste.

Visoko odlikovanje. Poroča se, da je dobila znana tovarna strojev Henrik Lanž v Mannheimu na svetovni razstavi v Bruslju 3 odlikovanja »Grand Prix«.

Ljubiteljem čašo dobre žitne kave ne ugaja noben drugi izdelek tako zelo, kot Franckova Perl-ržena kava z znamko »Perlro«. Perl-rž se naj ne primerja z kakovostjo slabejše pražene rži, katera se nezavita izvaguje. — Pričera poskuševalnega poskusa izpriča, da se »Perl-rž« nikakor ne družuje s slabejšim tržnim blagom. Vonj in okus sta veliko žlahtneja. — Prosimo, zahajte torek samo paketirano, samo z znamko »Perl-ro«.

PIČLNIČČINI.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 15. oktobra

Pšenica za oktober 1910	10·51
Pšenica za april 1911	10·47
Rž za oktober 1910	7·88
Rž za april 1911	7·94
Oves za oktober 1910	8·33
Oves za april 1910	8·32
Koruza za oktober 1910	5·50
Efekt, trdnejše.	

Krondorfer se kot naravna namizna voda prva vrste in kot zdravilna voda zoper tehnološke organske dihanje in zoprs bolesni želodci in mehuria najbolje priporoča.

Anton Šarc Ljubljana

Šelenburgova ulica štev. 5

na vogalu Knaflove ulice (nasproti glavne pošte).

Znano najboljše platno za rjuhe, bombaževina, brisačke itd. — Svičarske vezenine. — Znano najboljše perilo. — Najcenejši nakup.

-- Opreme za neveste! --

2965

BILINSKA
KISLA VODA

Izborna dietična namizna pihača.

O dobroti Bilinske vode nai se vpraša domači zdravnik. Dobri se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani.

2992

Automobile
nedosežne v eleganci, hitrosti in začasljivosti doavlja:

aurin & Klement

akc. dr., tovarna za motorne vozove

Mladá Boleslav

Zastopnika:
Nikodem & Wetzka
Gradec, Kaiserfeldergasse 15.

Zahvala.

Po prebridki izgubi našega preljubljenega očeta, ozir. soproga, strica in brata gospoda

Frančiška Hafner

posestnika

izrekamo vsem drugim sorodnikom, prijateljem in znancem najiskrenježo zahvalo. Prav posebno smo dolžni se zahvaliti preč. g. Ivanu Belohu za njegovo požrtvovalnost ves čas bolezni, dalje če. oo. kapucinom, preč. g. profesorju Gašperju Poentu, vsem gg. pevencem za ginjaive žalostinke, slavnim požarnim brambim, kakor tudi vsem drugim posameznikom, ki so v tolikem številu izkazali zadnjo čast blagom pokojniku. Vsem in vsakemu posebej, Bog plačaj!

Pokojnika pa se enkrat priporočamo v molitev in drag spomin.

Blinkelj pri Stari Loki, 14. okt. 1910.

Ža ujoči ostali.

Kuharica

želi stopiti v kako župnišče, večja popolnoma vsemu gospodinjstvu. Naslov pove uprava »Slovenca«.

3016 3

Elektroradiografi „IDEAL“

hotel „pri Maliču“ zraven glavne pošte

Od sobote 15. oktobra, do torka 18. t. m.

SPORED: 3017

- Božja pot sv. Nikolaja v Bariju. (Po naravi.)
- Vrnitev križarja. (Zgod. drama.)
- Cesar Viljem na Dunaju. (Po naravi.)
- Za časa Faraonov. (V barvah.)
- Umrimo skupaj! (Komično.)

Dodatek ob 7. in 1. 9. uri zvečer.

- Valiombrosso. (Naravni posnetek.)
- Lucijina ljubezen. (Drami.)
- Opolzka ključavnica. (Jako komično.)

700 Uhani, prstani, brillanti. (1)

Svetovnoznameno najlepše blago po najnižjih cenah

Fr. Čudno

urani in trgovci v Ljubljani

delničar in zastopnik avicinkovih tovar. „Union“

Bielo in Genovi.

Uhani, prstani, brillanti. (1)

Svetovnoznameno najlepše blago po najnižjih cenah

Gostilniška

koncesija

se odda v najem.

Proda se tudi nekaj zabojev za žitne

(žitnice). Povpraša se pri gospoj Louise

Lassnik, Ljubljana Wolfova ulica 1.

2906 4

„IKO“.

Genik Zeleni in poznate grostje

lastne grostje

H. SUTTNER urar. prva največja domača exportna tvrdka ur, zlatnine

Ljubljana Mestni trg in srebrnine.

Lastna tovarna ur v Švici.

Briljanti po nizki ceni.

Pozor!!

Najnovejši in
najfinješi
pletilni stroj
za jopice, no-
gavice itd.
nudi vsakomur

dober in trajen zaslužek

Glavno zastopstvo in prodaja za
Kranjsko, Primorsko itd. 2168

Franc Kos, Ljubljana, Sodna ulica 3

mehanična industrija pletenja modne konfekcije.

Prospekti in ceniki brezplačno.

Ed. Šmarda

oblastveno potrjena poto-
valna pisarna
Ljubljana, Dunajska c. 18

v novi hiši „Kmete posojilnice“, nasproti „Figovca“. Izdaja voznih listov za vse razrede francos-prekmorske družbe

Havre - New York

Vožnja traja samo 6 dni

Izdaja tudi vozne listke iz Amerike v staro domovino, prieja posebne vlake in preskrbi okrožne vozovnice (Rundreisebills).

I. Chalupnik presuševalec
Ljubljana

Stari trg št. 19

kupuje mlade prešiče in mlade
bikse ter plačuje zanje najvišje
cene. — Dopisnica zadostuje.

2985

Posetvo v Sneberijih št. 27

hiša, njive, travniki, gozd in drugo gospodarsko poslopje, vse z opeko pokrito, v dobrem stanu tik glavne ceste, primerno za vsako obrt, gostilno ali za prodajalno se proda. Več pove **Fr. Vrečar, Sneberje št. 1, p. Dev. Mar. v Polju.** 3028

UNIONOVA DVORANA

Danes v soboto in jutri v nedeljo ob 4. in 8. uri
zadnji predstavi **The Royal Bio Co.**
iz lovske razstave na Dunaju.

II. Veličanstvo cesar Franc Jožef I. na lovu na dlove koze
3019 in pa drugi senzacionalni spored.

Cene prostorom: balkon in I. prostor 2 K, II. prostor 1 K 50 vin., III. prostor 1 K, stolnico 60 vin.

JOSIP STUPICA

Jermenar in sedlar

v Ljubljani, Slomškova ulica številka 6.

Priporočam svojo bogato zalogu najrazličnejših konjskih oprav kakor tudi krasno opremljene kočije, druge vozove in najrazličnejšo vprežno opravo, katero imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge v sedlarsko obrt spadajoče potrebštine kakor tudi že obrabljenje vozove in konjske oprave.

52-1

Portugalska revolucija. Lizbona

in bivši kralj Manuel

3054 se bode predstavljala od danes do torka 18. t. m. izven sporeda v

Elektroradiografu „IDEAL“.

3049

E 238/10

10

Dražbeni oklic.

Dne 8. novembra 1910. dopoldne ob 10. uri bo pri spodaj oznamenjeni sodniji, v izbi št. 4 dražba posesiva vlož. št. 346 in 374 k. o. Cesta, ki sestoji iz zidane hiše, hleva, svinjaka, poda, 2 šup, 4 njiv in 1 travnika s pritiklino vred, ki sestoji iz 1 krave in različnega gospodarskega orodja.

Nepremičnini, ki jo je prodati na dražbi, je določena vrednost na 4500 K, pričinkam na 400 K 50 v.

Najmanjši ponudek znaša 3273 K, pod tem zneskom se ne prodaje. Dražbene pogoje, ki se zaeno odobrijo in listine, ki se tičejo nepremičnine (zemljiškoknjizni izpisek, izpisek iz katastra, cenične zapisnike i. t. d.) smejo tisti, ki žele kupiti, pregledati pri spodaj oznamenjeni sodniji med opravljenimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašati pri sodniji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle razveljavljati glede nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodniji, kadar niti ne stanujejo v okolišu spodaj oznamenjene sodnije niti ne imenujejo tej v sodnem kraju stanujočega pooblaščenca za vročbe.

C. kr. okrajna sodnija Vel. Lašče, odd. II.,

dne 4. oktobra 1910.

Cisti samo s

Globus

čistilni izvleček

Najboljše čistilo za kovine na svetu

Kurja očesa,
ozebline, po-
tenje nog

solno kopeljo
za noge

CHIRAGRIN 1 zavoj 30 vinarjev,

6 zavojev K 1:50.

Dobiva se povsod. 3 zavoji proti poslatvi 1 K v

znamkah franko v drogeriji v Grado, Sackstrasse. 5051

Brez vsakega nosilnega naznanila.

Naša preljubljena, nepozabna sestra, svakinja in teta, gospa

JOSIPINA JARC

veleposestnica

je danes ob 3. uri popoldne po dolgi, mukapolni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče, mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb bo v nedeljo, dne 16. t. m. popoldne ob pol 4. uri od cerkve sv. Petra na pokopališču pri sv. Križu.

Drago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Ljubljana, dne 13. oktobra 1910.

Žalujoči ostali.

m. Drenik

Predtiskanje, vezenje na roko in stroj, tanburiranje, plisiranje itd. Največja zalogal telovadske obleke. Naročila vestno in poceni.

UMETNIŠKA RAZSTAVA V PROSLAVO 80LETNEGA ROJSTNEGA DNE CESARJA FRANA JOSIPA I.

V ponedeljek dopoldne ob pol 12. uri se bodo odprli prostori naše historične umetniške razstave. Historično jo lahko imenujemo z ozirom na razna obdobja, katera obsegata. Prvi pogled vstopajočega pada na z lotorjem vencano hermo našega vladarja, ki se dviguje v ličem s svežim zelenjem kinčanem zakotju. Karakteristično izdelana glava herme je delo kiparja Bizjaka. V tej dvorani zagledamo krasno in ogromno sliko nestorja naše moderne Antona Ažbeta z naslovom »Pevska vaja«. Sploh mislimo, da mora Ažbe, ki je bil vzgojitelj in mecen vseh naših slikarjev, kateri sedaj reprezentirajo našo slovensko moderno, vzbujati obče zanimanje v vseh krogih obiskovalcev te velezanimive izložbe. Ažbe, ki je bil priljubljen in priznan širom Evrope in katerega je kruta usoda le prekmalo odpoklicala iz njegovega delokroga, je zastopan na razstavi s celo vrsto svojih najboljših umotvorov. Istotam zagledamo drugega izmed naših prezgodaj preminulih prvakov upodabljoče umetnosti Jurija Šubiča. Tudi Jurij je zastopan z vsemi svojimi najboljšimi deli. Šubiči, ta čisto umetniška rodovina, katere člani so bili vsi odlični slikarji, vsi redoma stopejo s krasnimi slikami pred naše oči. Tam zagleda zopet naše željno oko Langusa, onega slikarja, ki je z večer roko in ogromno ljubezni do umetnosti okrasil nebroj naših cerkva tudi po deželi s svojimi umotvori. Ze samo radi teh umetnikov, katerih umotvore, zbrane skupaj na enem mestu še nismo imeli nikdar prilike videti, mora vsak Slovenec pohititi v jubilejno razstavo. Pijeteta sama do naših preminulih velikanov, če ne ljubezen do umetnosti same, bi morala prisiliti vsakega izobraženega Slovenca, da se pokloni veličini in duhu svetovnoznamenih mož. Kakor čujemo, pa vlada tudi za to razstavo izvanredno zanimanje med občinstvom in to ne samo v našem mestu samem, ampak križem po naši lepi domovini, ne samo med Slovenci samimi, ampak tudi med tujezdronim občinstvom. In kake umetniške užitke nam bodo nudili še drugi razstavljeni umotvori! Vse, vse, kar se je pri nas produciralo tekom dolgih osemdeset let, razgrinja se zastopano z najboljšimi deli pred našimi strmečimi očmi. Langus, Wolf, Šubiči, Ažbe in cela dolga, dolga vrsta umetnikov naše krvi, naše domovine! Kdo bi ostal miren in brezbržen! Kdo ne bi pohitel v razstavo, v svetisce naše domače, slovenske umetnosti?! Mislimo, da ga ni zavednega Slovenca, ki bi to mogel storiti. Nekako hitreje, radostno in posneno nam utripa srce, če zremo po dvorana, po teh s čisto krasno umetnostjo okrašenih stenah, saj to je naše, je neoporekljivo delo naših domačih umetnikov. Obširneje spregovorimo o razstavi sami, ko se odpro njeni umetnosti posvečeni prostori.

MATTONIJEV GIESSHÜBLER

naravna alkalična kislina

kot zdravilni vrelec že stoletja znana v vseh boleznih

sapnih in prebavnih organov,

pri protim. želodčem in mehurnem kataru. Izvrstna za otroke, prebolele in mej nosečnostjo. Najboljša dijetetična in osvežujoča pičadla.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, Želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovljih varlih. Prospekti zastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specijalskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zalege pri Mihail Kastnerju, Peter Lassniku in Andrej Sarabonu, Ljubljana. 11452-49

Veliko dela prihrani „CIRINE“ za parkete!

Dne 7. marca 1902. 659

Ga. L. Kugler, Budimpešta III. 22. „Cirine“ je po mojih mislih izborna. Prihranjenega mi je mnogo del. Prosim poslati mi zopet 5 kg.

Dobi se povsod, 1 steklenica K 3—, 1/2 steklenice K 1:70. Edini izdelovalec I. Lorenc & Co., Hebr (Eger), Češko.

2 pomočnika

sprejme za vsako delo takoj Franc Čadež, krojač, Jesenice-Fužine, Gorenjsko. 3048

Ženska ročna dela in : pripadajoči material:

Ljubljana

.... Kongresni trg.

Zagrebška tovarna tvrdke Henrik Francka sinovi.

v vsakem oziru novodobno urejena,

izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid boste, boste pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu : Franckovem: kavnem pridatku z milnokom, iz zagrebške tovarne.

31. avgusta V. Y 1162, 13:9 II. V.

Prodajalko

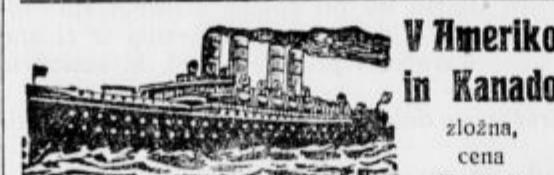
izvežbano v prodaji špecerijskega blaga, sprejme takoj Ivan Jelenc, trgovec v Tržiču, Gorenjsko.

3034 3

Za poučevanje 3 učencev, oziroma učenka na domu se isče 3008

učitelj ali učiteljica za glasovir in gosli

Naslov in pogoje se naj naznani upravi „Slovenca“.

vožnja s Cunard Line

H 544 52 Bližnji odhod:

iz Trsta, domačega pristanišča: Carpathia, 26. okt., Saxonia, 8. nov., Pannonia 15. nov., iz Liverpoola: Lusitania, največji in najlepši parnik, 5./11., 17./12. 1910, Mauretania, 29./10., 19./11., 10./12. 1910.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlasek, Ljubljana, Slomškova ul. 25, bl. cerkve Srca Jezusovega.

Cena vožnji Trst-New-Jork III. razr. K 180— za odraslo osebo vštiviši davek in K 100— za otroka pod deset let vštiviši davek.

Vinotoč Mestni trg štev. 13

ustanovljen 1856

priporoča svoja izvrstna namizna

vina po 56, 88, 96 in 128 vin.

Alfonz Breznik

c. kr. zapriseljen izvedene in učitelj „Glasbene Matice“.

Ljubljana, Kongresni trg štev. 13,

(popr. Gradišče Štev. 11.)

Prva, najstarejša, največja in edina domača tvrdka vseh glasbenih instrumentov, strun, (udi) specialistov in muzikalistov. Najraznovrstnejša izbična in najcenejša izvozjevalnica pravstinskih klavirjev in harmonijev.

Klučarskega pomočnika in vajenca

sprejme v trajno delo

Anton Kremžar, klučarski mojster v Št. Vidu nad Ljubljano.

3052

HENRIK LANZ

Mannheim.

Največja tovarna lokomobil na evropski celini.

Lovska razstava, Dunaj 1910 : najvišje odlikovanje : Drž. častno diploma.

Pisarna za prodajo v Avstriji EMIL HONIGMANN Dunaj IX, Löblichgasse št. 4.

Učenko

predno in pošteno, sprejme Šivilja. Več pove uprav.

3053

Vabilo na subskripcijo

na

250 milijonov kron

kraljevo ogrskih davka prostih
 $4\frac{1}{2}\%$ državnih zadolžnic iz I. 1910.

Subskripcija se vrši

A.) na ta način, da se mesto plačila morejo vložiti dne 31. decembra t. l. zapadle kraljeve ogrske $4\frac{1}{2}\%$ državne zadolžnice iz I. 1909 pri podpisanim prijavnim mestu v času

od 15. do vstetega 22. oktobra 1910;

pri pridelitvi se na take podpise ozira v. polni meri;

B.) ali proti plačilu v gotovini, in sicer

v soboto, dne 22. oktobra 1910

med uradnimi urami.

Subskripcija cena znaša i v slučaju, da se vpošljejo $4\frac{1}{2}\%$ državne zadolžnice iz I. 1909 kakor tudi pri podpisu proti gotovemu plačilu K 99·40 za vsakih 100 K nominale.

Podrobna pojasnila daje na željo podpisana podpisovalnica pismeno kakor tudi ob uradnih urah pri svoji blagajni.

Ljubljana, v oktobru 1910.

Podružnica c. kr. priv. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt

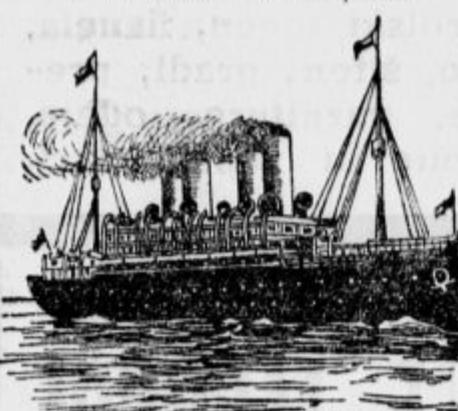
v Ljubljani, Franca Jožefa cesta št. 9.

3045

Izvrstna prilika za potovanje

V AMERIKO

le in ostane z novimi parniki

VELIKANI:

Kaiserin Auguste Vik-	1704	1-1
toria	25.000	ton
Amerika	24.000	"
Cleveland	20.000	"
Cincinnati	20.000	"
President Lincoln	20.000	"
President Grant	20.000	"

Brezplačna pojasnila daje:

FR. SEUNIG

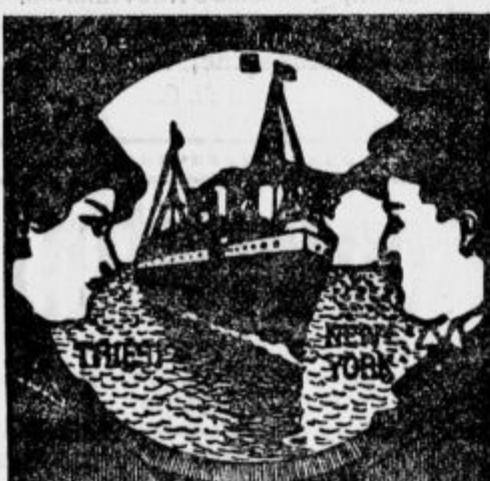
Ljubljana, Kolodvorska ul. 28.

Išče se za dobro hišo

3021

gospodičina

za prodajalno v mestu, v starosti 25—35 let, ki bi bila zmožna obeh deželnih jezikov v govoru in pisavi. Stanovanje in hrana prosta. Plača primerna po dogovoru. Gospodičina, ki je sposobna opravljati ženska gospodinska opravila, posebno v kuhinji, ima prednost. Natančnejsa pojasnila daje posredovalnica Flux, Ljubljana, Gosposka ul. Nastop tako).

Potniki v Ameriko
Kateri želijo dobre, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
Simona na Kmetetja
v Ljubljani Kolodvorska ulica 20
Kontakta Pijanila dobi se brezplačno.

Pletene srajce

hlače, jopice in nogavice za moške, ženske in otroke v veliki izberi pri Miklavžu, Ljubljana, Medarska ulica. 2799

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro ohranjen, še malo rabljen

3022

harmonij

se proda pri organistu v Št. Jerneju na Dolenjskem.

Dobro o

Prvi slovenski pogrebni zavod v Ljubljani, Prešernova ul. 44.

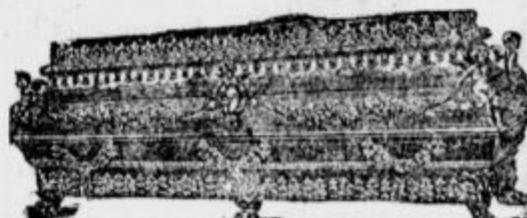
Prireja pogrebe od najpriprostejše do najlegantnejše vrste v odprtih kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogu vseh potrebščin za mrlje, kakor: kovinaste in lepo okrasene lesene krste, čevlje, vence, umetne cvetilice. **Najnižje cene.**

Za slučaj potrebe se vlijudno priporočajo

51 52 1

Turk in brata Rojina.

Najcenejša vožnja v Ameriko.

E. Kristan

oblastveno koncesijom-
rana potovalna pisarna

za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice štev. 41

5143 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

:Ljubljana, Turški trg štev. 7.:

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzemeti,
- žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najnižje cene. 5091 52-1 Najsolidnejše blago.

Ustanovljena 1847.

PODROŽNICA ŽIVNSTENSKE BANKE OBRTNA BANKA

Bančni prostori: v TRSTU Mentalnica:

Via S. Nicolo 30 Telefon št. 2157 Via Nuova 29

izvršuje vse bančne posle
obrestuje vloge na vložne knjižice po 4%
na tekočem računu po dogovoru.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje, devize in valute. Daje pred-
ujmo na vrednostne papirje in blago. Dovoljuje stavbne in carin-
ske kredite. Daje promese za vaa žrebovanja. Zavarava arečke proti
kursni izgubi. Oskrbuje inkaso na vseh tuzemskih in inozemskih trgov.

Sprejema borzna naročila

ter se rada vdeležejo s svojim kapitalom na dobrih in naprednajših
industrijskih podjetjih.

Brzojavni naslov: Živnostenska Trst.

"AMERIK" R

"AMERIK"

Telefon 237.

Betonsko podjetje.

Telefon 237.

Tvornica umetnega kamenja in marmorja ZAJEC & HORN

izvršuje vse v to stroku spadajoča kamnoseška dela, kot: stopnice, klepane in brušene, postamente, balustrade, ornamente za fasade, vrata in ograje, bangerje, krasne nagrobne spomenike in okvirje, korita in žlebove, cevi za kanale (6–100 cm premjera), okvirja za stene v vodnjakih (Sternathov sistem) i. t. d.

Prevzema kanalizacijo in fundamentiranje strojev.

Gospode duhovnike in stavbenike opozarjam na Carralythov umetni marmor za obhajilne mize, oltarje, votivne table, obkladanje sten v cerkvah in vestibulih — lepota brez primere pri nizki ceni.

Xyolit je eden najboljših tlakov za cerkev in zakristije, za hodnika in kuhinje, delavnice in pisarne: tihha hoja, topel, higieničen, brez spranj, nezgorljiv, se lahko snazi; v poljubnih barvah, preprosto ali prav elegantno izvršen. — Tlakovana cerkev in vož s cementno-mozaičnimi in hidravilnimi ploščami v raznih liličnih vzorcih. — Terrazzo tlakovil

Mesto drugih glaziranih plošč za obkladanje sten pri vodovodu, v kuhinji, v kopalnicu, kakor tudi za facade pri hišah priporočamo izredno lepo in ceno nadomestilo v coolttu, ki je trd kot marmor, v raznih barvah.

Projektiranje in izvrševanje železobetonih stavb: stropov, mostov, rezervarjev in celih postoplj po inženirju-strokovniku, ki daje na željo tudi strokovna mnenja. — V zalogi cement na debelo in drobno ter „izolirna masa“ zoper vlažnost zidov, na kojo posebno opozarjam. 771 1-1

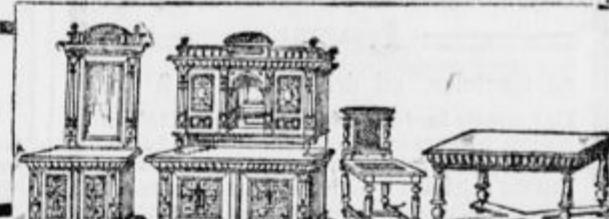
Ljubljana, Dunajska cesta 23.

Ivan Dogan

mizarški mojster v Ljubljani

Dunajska cesta 19 (Medjatova hiša) :

priporoča svojo bogato
zalogu hišne oprave :

za spalne ter jedilne sobe in salone. Divane vsake vrste. Modroce, žimnice na peresih, podobe, ogledala, otroče vozičke itd. : : :
Naročila se točno izvršujejo. : : :
Cenik s podobami zastonj in franko. 1539 1 Najcenejša zalog. : : :
Cene brez konkurence.

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.
je proga

rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Finland“, „Kroonland“, „Vaderland“, „Zeeland“, „Lapland“, „Menomina“, „Maniton“, „Gothland“, „Marquette“ in „Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo med Antwerpom in New-Yorkom, so snažnost, izborna hrana, vlijudna postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminentnega pomena in trajta vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce- nejsa kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,
Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega
kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišerju“ 188 (52-1)

4552 8-1

Največja in tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečasti duhovščini v naročila na

štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinješe, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih
načelj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Župniščem
samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago

1842 Ustanovljeno leta 1842

Slikarja napisov stavbna in pohištvena pleskarja.

Velika zbirka dr. Schönsfeldovih barv v
tubah za akademische slikarje. ::

Električni obrat. ::

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka

Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptoir: Miklošičeva cesta št. 6.

Delavnica: Igriška ulica št. 8. - - Telefon št. 154.

1842 Ustanovljeno leta 1842

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje
in zidarje, štedilnega mazila za hr-
stove pode, karbolineja itd. ::

Priporočava se tudi slavnemu občinstvu
za vse v najino stroko spadajoča dela
v mestu in na deželi kot priznano realno
in fino in po najnižjih cenah. ::

Zavod za pohištvo in dekoracije :

FRAN DOBERLET

Ljubljana, Frančiškanska ulica štev. 10

Pohištvo vsake vrste
najenostavnnejših do najumetnejših.
Skladišče tapet, oboknic
in okenskih karnis, zaves
in preprog
Ustanovljeno leta 1857

Velika izbera pohištve-
nega blaga itd.

Enostavne in razkošne ženitne
opreme v najsolidnejši izvršbi.
Uredba celih hotelov in
kopališč.

Telefon št. 97

921

Najcenejše
**dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in preč. duhovščini

Josip Vidmar v Ljubljani
Pred Škoško št. 19. Stari trg št. 4. Prešernova ulica št. 4.
3634 Popravila točno in ceno. 52 1

Illustrirani ceniki zastonji in franko.

Marijin trg štev. 1.
**Največja zaloga najlinejših
barv**

za umetnike, od dr. Schönfelda & Co.
Fine oljnate barve za študije, akvarelne trde in tekoče, tempera barve v tubah, pastelne barve.
Raznobarvnakreda, Zlate in raznobarvne bronce.
Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminium v listih. Štampiljske barve. Oglice za risanje.
Raznobarvne tinte in tuši. Slikarsko platno in papir. Palete, škatle za študije. Copiči za umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši
slikarski vzori in papir za vzorce po najnižji ceni, najnovejše in moderne suhe, kemične prstene in rudinske barve.

Priznano najboljše in najizdatnejše
oljnate barve
za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje in hišne posestnike itd., priporoča

Adolf Hauptmann
prva kranjska tovarna oljnatih barv,
Hrnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarškega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabasta in stukaturnega za podobanje in zidarje.

365 52-1

Ustanovljeno 1882. Zahtevajte cenike.

610 52-1

Ustanovljeno leta 1900.
Odlikovan v:
Parizu 1905. Londona 1905.

Tvrdka Fr. Iglič
Ljubljana, Mestni trg št. 11
priporoča največjo zalogo krasnih
nagrobnih venčev
in trakov z napisimi.
Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence. V zalogi je vedno do 500 kosov od 2 K do 80 K komad, tako da si vsakdo lahko izbere.

Najstarejša domača slovenska tovarna peči.
Ustanovljena leta 1888.

Založnik
zveze
ces. kralj.
avstrijskih
državnih
uradnikov

A. VEČAJ, LJUBLJANA
Trnovo, Opekaarska cesta - Veliki stradon št. 9

priporoča vsem stavbnim podjetnikom in slav. občinstvu svojo veliko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najpriprostejših **prstnih peči** različnih vzorcev, kakor: renaissance, barok, gotske, secesion itd., kakor tudi stedilnike in krušne peči lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban.

26-1 Za samostane in župnišča znaten popust. 1222

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyda“

iz
BREMENA
v
NEW-YORK ::

Prekomorska vožnja traja samo 5–6 dni.

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožne listke za parnike gori navezenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri 2886–58

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.
nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, rečena in solidna. Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona Utah, Wyoming, Nevada, Oregon, in Washington, nudi naša društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Tovarna za čevlje
F. L. POPPER, Chrudim, Češko

F. L. P.

Izdelek nedosežen glede **trpežnosti, elegancije in priležnosti** torej najboljši **izdelek** monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le **čevlje** z znamko F. L. P.

Samoprodaja za Kranjsko:

Julija Štor, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

Velika zaloga juvelov, zlatnine, srebrnine ter raznih ur.

**Blago prve vrste
Točna postrežba
- Najnižje cene -**

31 52-1

Lud. Černe
juvelir, trgovec z urami ter za-
priseženi sodnijski cenilec.
Ljubljana, Wolfova ulica štev. 3.

**Klobuke,
cilindre in čepice**
v najnovejših faconah in velikih izberah
priporoča 147 52-1

Ivan Soklič.

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.
Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Štambilije
vseh vrst za urade,
društva trgovce itd.

Anton Černe
graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

LJUBLJANA,
Sv. Petra cesta št. 6.
Ceniki franko.

192 52

Tovarna za čevlje
F. L. POPPER, Chrudim, Češko

F. L. P.

Izdelek nedosežen glede **trpežnosti, elegancije in priležnosti** torej najboljši **izdelek** monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le **čevlje** z znamko F. L. P.

Samoprodaja za Kranjsko:

Julija Štor, Ljubljana, Prešernova ul. 5.

830 52 1

Znamka F. L. P.

Književnost.

* Nova zelo potrebna knjiga. Med najkoristnejše in najpotrebnejše knjige, kar jih imamo Slovenci, se sme pač prištevati »Knjiga o lepem vedenju«, katero je izdala in založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani, kajti to je edina slovenska knjiga, ki obsegajo najpopolnejše obširna in zelo pregledno nujana navodila, kako naj se vede preprost človek ali izobraženec v rodinskem, družbenem in javnem življenju.

Knjiga je bila že davno potrebna in bo brez dvoma ustrezala svojemu namenu. Vsak človek namreč — naj bo še tako izobražen — zaide pogosto v neprijeten položaj, da ne ve, kako naj se napram gotovim osebam in družbam obnaša, da napravi dober vtis; kajti ravno zunanja oblika, s katero kdo nastopa, je velikanskega pomena v življenju. Človek si s svojim vedenjem povzdigne ali pa podkoplje ugled.

Lepo obnašanje ni sicer toliko plod razuma in poduka, kakor vzgoje in srca, vendar pa vsak človek potrebuje tudi nekaj praktičnih navodil. S tega stališča moramo v resnici z veseljem pozdraviti navedeno knjigo in vsak naj smatra za svojo narodno dolžnost, da ji prpmore do vstopa v vsako rodbino. Vsak se bo iz knjige mnogo naučil in našel v nji obilico zlatih naukov. Knjiga ima dvojno kazalo in je z natančnim abecednim kazalom pregled knjige zelo olajšan. — Drugi narodi so imeli že vse polno knjig, ki so obdelavale to, med vsemi stvarmi gotovo najbolj praktično in velekarinstvo tvarino, le Slovenci smo žalibote v tem oziru mnogo zaoštali. Zato si je »Katoliška Bukvarna« privzela nalogu spopolnit tudi v tem oziru kar najbolje slovensko slovstvo ter podati slovenskemu ljudstvu podučno in eno najkoristnejših knjig, katero bode neobhodno potrebovalo. Cena fino vezani na krasnem papirju tiskani knjigi znaša 4 krone, broširani, na navadnem papirju tiskani pa 2 K 50 vin. — Knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani, v knjigarni »Ilirija« v Kranju in v knjigarni I. Krajec nasl. v Novem mestu.

* Fran Marolt. — Nagrobnice. Cena vezani knjižnici v obliki žepne izdaje 2 K 40 vin. — Ta praktična pesmarica katero naj ne pogreša noben pevski zbor, obsega 26 najlepših nagrobnic za 4 glasni moški zbor domačih in tujih skladateljev, dalje še Foersterjevo »Liber« in psalm »Miserere mei Deus«; slednji se rabi pri mrtvaških sprevidih. — Ker se bližata praznika vsi svetniki in verne duše, ter je marsikje lepa navada, da pojo pevski zbori popoldne ali pa zvečer na praznik vseh svetnikov na grobeh žalostinke in s pretesljivim petjem blažijo plakajoča srca ter obujajo ter poživljajo spomin na drage rajnce, je ta zbirka nagrobnih napevov pevskim zborom neobhodno potrebna; opozarjam torej iste na omenjene nagrobnice. — Priporočamo dalje cerkvenim zborom večjo izbiro črnih maš (rekviemov) eno ali več glasnih, s spremeljevanjem orgel ali brez, domačih in drugih skladateljev, kakor od: Foersterja, Rennerja, Hladnika, Gruberja, Laharnarja, Mittererja, Brunnerja itd. za moške, mešane ali ženske zbrane. Vse te navedene skladbe se dobijo v »Katoliški bukvarni v Ljubljani«.

Hotel Liburnija (Narodni dom v Voloskem)

Edini popolno slovenski hotel v zdravilišču Opatija, stoji ob državnih cesti v bližini postaje električne železnice. Osobljen je z vodovodom in električno razsvitljavo. Sobe imajo krasen razgled na more. V hotelu se nahaja restavracija z izvrstno kuhanjo. Tocijo se znamenita istrska in dalmatin. vina. Cene zmerne. Priporoča se

Marija Medved, najemnica.

Zaščitna znamka »Sidro«
Liniment. Capsici comp.
Nadomestek za Sidro - Pain - Expeller
je splošno priznano kot izvrstno bol blagajoče in odvodenje mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v., K 1:40 in K 2:— se dobiva v vseh lekarinah. Pri nakupovanju tega povsod prijavljene domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skrilah z našo zaščitno znamko »Sidro« potem se je gotovo prejel orig. izdelek.
Dr. Richterjeva lekarna pri „zlatem levu“ v Pragi.
Elizabetina cesta štev. 5 nova.

Podjetje betonskih stavb!

BRATJE SERAVALLI & PONTELLO

Ljubljana, Slomškova ulica št. 19.

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, postamentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje, vodometrov, korit in vodovodnih muščev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz mavca za stene in strope. — Zaloga kameninastega blaga in šamotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjško izvedena. Cena najnižja. Jamstvo. Zastopstvo svodov patent. Thrul!

Za bolne! Za trpeče! Za zdrave!
Prof. se tako trdrovratnim in zastrelim slučajem revme, trganja, živčnih bolesni, glavo- in zobobola, bolečin v hrbtni in kitah, bodljačev, trganja po udih, bolečin v nogah, oteklin, hvalli se v obče zajamčeni, na mnogih klinikah praktično preizkušeni od 10000 zdravnikov priporočeni.

Ichtionomentol

Patentovan v vseh državah, mnogokrat odlikovan. Nedosezen po zdravilnem učinku Nad 15.000 zahvalnic Edina razpoljaljiva in tovarna, kemski laboratorij ces svetnika in lekarnarja S. Edelmann, Sambor, Ringplatz št. 13. Franko se pošila po poštni pošti 5 stekl. kron 6—, 10 stekl. kron 10—, 25 stekl. kron 23—. 2846 16

Najnovejša trgovina glasovirjev 2711

G. F. Jurásek prvi in edini češko-slov. glasovirjev sevalec glasovirjev in trgovec v Ljubljani, Sv. Petra cesta štev. 62 a, s 1. novemb. Poljanska c.13, kjer poveča svojo zalogo, priporoča glasovirje, pianine in harmonije nepresežne v dobri kakovosti glasu in solidni sestavi edinole slovanski izdelki od 450 K višje, harmoniji pa od 150 K višje. Vsa v to stroku spadajoča popravila, kakor tudi uglasjevanja vseh sistemov glasovirjev izvršuje po nizkih brezkonkurenčnih cenah. Imenovana tvrdka vzame stare glasovirje v račun za najvišjo ceno ako se pri nji kupi nov glasovir. Za vsak pri njej kupljeni instrument jamči imenovana tvrdka 10 let. »Glasbeni Matici« in drugim slov. zavodom uglasjuje glasovirje edinole koncesionirana tvrdka Jurásek.

Lepo stanovanje

se odda za november-termin, obstoječe iz 5 sob z vsemi pritiklinami in porabo vrtu v II. nadstropju, Bleiweisova cesta štev. 1 a, Natančnejše se pozive pri hišniku ali lastniku istotam.

2940

Revmatizem, protin, neuralgija in ozeblina

povzročijo mnogokrat nestrne bolečine. Za njihovo hitro pomiritev in ozdravljenje, za splahnitev oteklin in zopetno pridobitev pregiobnosti členkov in odstranitev utripanja učinkuje presenetljivo, zanesljivo

CONTRHEUMAN

Besedni znak za mentholo-saliciliziran kostanje izvleček,

za vibravanie, masažo ali obkladke. 1 puščica 1 krona.

Pri naprej vpošiljavitvi K 1:50 se pošije 1 puščica franko

5— 9— 10—

Izdelovalnica in glavna zaloge v lekarni B. FRAGNER-ja

c. kr. dvornega dobavitelja, PRAGA III., št. 203.

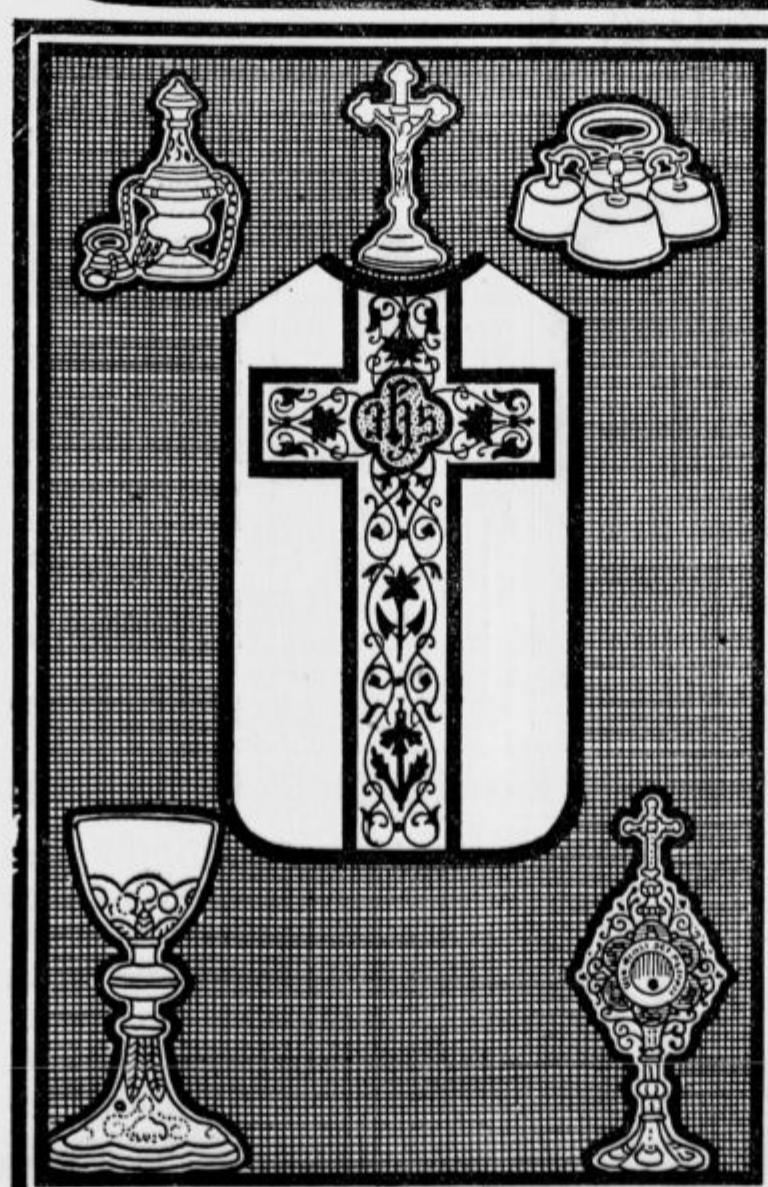
Pozor na tme izdelka in izdelovatelja!

ZALOGE V LEKARNAH. 2961

Ciskarna

z vso opravo in koncesijo, tudi za knjigoveznico se iz proste roke pod ugodnimi pogoji proda ali tudi v najem da; ponudbe sprejemata gg. A. Umek v Brežicah in H. Stanzer v Krškem. Le resnim kompetentom so vse informacije na razpolago.

Uvoz kave
Veležgalnica kave

LASTNI IZDELEK CRKVNIH PARAMENTOV, ZASTAV CRKVNIH IN DRUŠTVENIH VSE CRKVENE POTREBŠČINE

FRANC STADNIK (MORAVA)
ELIŠČINA CESTA 43

VZORCI IN PRORAČUNI ZASTONJ IN FRKGOTOTO BLAGO POŠILJAM NA ZBIRO Z OBROTNO POŠTO NOBENA PRODAJALNA, TOREJ MALA REŽIJA IN NIZKE CENE

FR. MALLY & DR. parna opekarna in tovarna zarezane opeke
 u SREDNJIH GAMELJNIH pri LJUBLJANI Pisarna v Ljubljani, Resljeva cesta štev. 2

priporoča zarezano opeko, strojni strešnik, zidno opeko na stroj itd. najboljše kakovosti in v poljubni množini. Za trpežnost zarezane opeke I. in II. vrste se jamči najobširnejše.

Vedno velika za dobro in moderno

Kupuje kože vseh divjačin po najvišjih dnevni cenah.

2649

Se priporoča za izdelovanje kožuhov vseh vrst, kakor tudi damskej jop, kolerjev, mufov. V zalogi ima vedno veliko izberi vseh vrst kožuhovine. Sprejemajo se popravila vseh v to stroko spadajočih predmetov. Izdeluje se vse po najnižjih cenah.

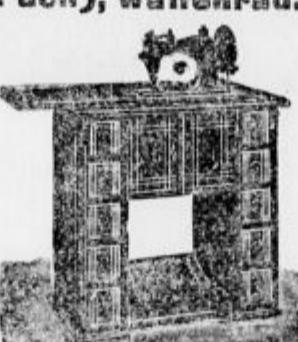
J. Wanek Ljubljana,
Sv. Petra cesta 21.

Ivan Jax in Sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867. Vezanje poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi :
pisalni stroji.

Ceniki zastonj in franko.

Zahvala in priporočilo.

Podpisani se zahvaljujem vsem dosedanjim p. n. gg. naročnikom, kateri so me počastili z obilimi naročili v moji dolgoletni delavnici v Hilserjevi ulici ter se jim priporočam, da mi ohranijo svoje zaupanje tudi v bodoče. Obenem naznam, da sem svojo

kjučavničarsko delavnico

2868

izdatno povečal in se preselil iz dosedanjih prostorov v Hilserjevi ulici, v polnoma preurejeno lastno delavnico

Cesta na Rudolfovo železnico 10, nasproti restavracije „Novi svet“.

Ker mi bo možno sedaj svoje p. n. naročnike boljše in točneje postreči, se vladno priporočam za vso v moji stroko spadajoča dela. — S spoštovanjem

Rudolf Geyer, stavbni, umetni in konstr. ključavničar.

Lince 1909: zlata kolajna, najvišja odlika.

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Podružnica Dunaj
Dunaj III., Am Heumarkt Nr. 21.

Premikalni in stalni patentovani
LOKOMOBILI
na nasičen par in vroči par
od 10—800 konjskih sil.
Gospodarski, trpežni in zanesljivi obratni
stroji za vse Indust. in poliedske obrate.

Dosedaj izdelanih nad 650.000 P. S.

Telefon stev. 16.

2767

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Krajska stavbinska družba v Ljubljani

Telefon stev. 16.

parna opekarna in tovarna zarezane opeke

717

Cerkvena slikana okna

v pravem slogu, umetno in navadno izvršena izdeluje specijalist stavbni in umetni v tej stroki **Maks Tušek** steklar, Sv. Petra nasip št. 7 v Ljubljani. Skice ter proračune na željo.

Tovarna za stroje Andritz akc. dr. Andritz pri Gradcu (Štajersko).

2657

gradi kot specialitete

52

parne stroje, vodne turbine, sesalke, škripe in transmisije najmodernejše vrste in najsolidnejše izpeljave. Livarna za železne, jeklene in kovinske predmete po lastnih ali vposlanih modelih.

■ Ponudbe vsak čas radevolje in brezplačno.

Zastopnik: J. Mikula, ingen., Cigaletova ulica 7, Ljubljana.

Prvo krajsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Hugusta Rgnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figuca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom kakor p. n. občinstvu za prevzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni ornamentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izberi steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirje podob, izdelovanje okvirjev za podobe itd.

3140 52-1

Narisi in proračuni na zahtevo zastonj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. odjemalcem v ogled.

2572

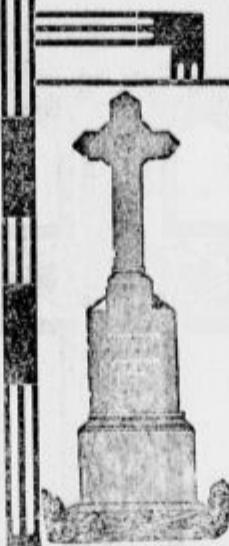
Slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini usojam si kar najtopleje priporočati svojo obilno zalogu

nagrobnih spomenikov

iz najraznovrstnejšega kamna. Zaloga se nahaja v moji delavnici in na dvorišču pokopališkega oskrbištva. - Istotam so na razpolago tudi cementni in kamnitni nagrobeni okvirji lastnega izdelka. Izvršitev naročnin, bodisi iz granita, sijanita, labradorja, kraškega in beljaškega marmorja i. t. d., jako točna in z nizkimi cenami.

Z odličnim spoštovanjem

Fr. Kunovar, kamnosoški mojster, Ljubljana, novo pokopališče.

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

Palme in vse druge sobne rastline

se dobe zaradi pomanjkanja prostora prav po nizkih cenah kakor tudi cvetlice, čebulice in steklenice in tudi drugi predmeti in izdelki vencev kakor poprej, samo veliko ceneje. Z odličnim spoštovanjem se priporočam

Al. Korsika, Ljubljana, Bleiweisova c. 1, Vrtača.

A-KUNE
VELIKA
IZBERA
OBLEK

LJUBLJANA:
DVORNI TRG 3

Vsakovrstne obleke,
površniki, suknje,
deška oblačila.

Lastni izdelki!

Velikanska zalog
blaga za izdelovanje
oblek po meri.

Strogo solidne,
stalne cene.

Telefon štev. 291. 2514

FR. ŠEVČIK, puškar v Ljubljani Zidouska ulica št. 3

priporoča svojo veliko zalogu najnovejših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, sulskev in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in tudi gleda strelo vse druge puškarske izdelke.

Posebno dobre so lahke trocevke in puške jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Velika izbira pušk brez petelinov (Hammersley). Najnovejši topiči, velika zalogu vseh lovskih potrebščin, kakor tudi potrebščin za ribičev, strelivo po najnižjih cenah na razpolago.

2301 20 Popravila

izvršujem najceneje, točno in zanesljivo v lastni delavnici. Od zunaj naročene stvari odpošiljam s povratno pošto.

Ceniki na zahtevo zastonj in poštne prosto.

Velika zaloga trboveljskega premoga

v kosih (Stückkohle) in orehovnika (Nußkohle) oddaja vsako množino od 50 kg. naprej do celega vagona, kakor tudi

briketov in razcepljena drva

na sežnje in metre se dobavlja istotam. — Vsako množino, bodisi premog, drva ali pa brikete, dostavlja se franko na dom.

Za mnogobrojna cenj. naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

Ivana Treo,

Cesta na Rudolfovovo železnico.

MARIJA SATTNER

Ljubljana, Dunajska cesta 10, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

91 se priporoča prečasiti duhovščini za 26 1

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje eale ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

Več lepih parcel je še naprodai

v Šentpeterskem predmestju na knezoškofijskem posestvu.

Zdrava lega, suh, v temelju peščen svet, cene nizke (od 5:50 K naprej za kvadratni meter). — Poizve se pri: Upraviteljstvu knezoškofijsko pristave v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 97, pritliče.

3011 3

Fran Kristan, t. č. upravitelj.

V modni trgovini Peter Šterk Ljubljana, Stari trg 18

dobite

587

krasne novosti za jesensko sezijo

in po že znano najnižjih cenah

Specijalna trgovina najmodernejših bluz, jutranjih oblek, I^a kakovosti moško, žensko in otroško perilo, velika izbira najmodernejših moških klobukov in čepic, dalje čepic za dame, deklice i. t. d., i. t. d.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Danarni promet do 31. dec. 1909
čez 83 milijonov kron

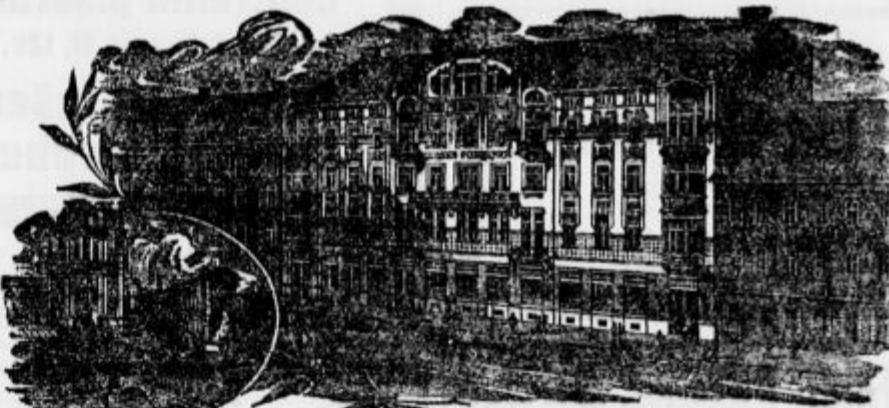
Lastna glavnica K 503.575.98

Stanje vlog dne 31. marca 1910
čez 21 milijonov kron

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta štev. 6, pritliče, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po

4 1/2 0 0

brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik od vseh vloženih 100 kron čistih 4.50 kron na leto.

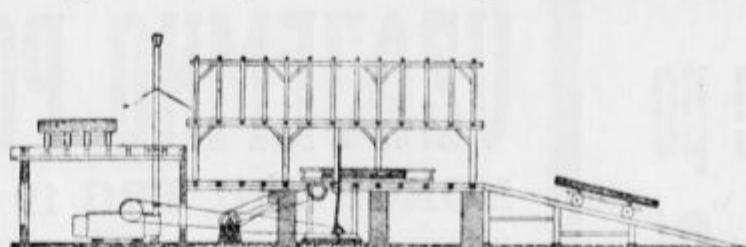
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje. Sprejema tudi vloge od svojih zadružnikov na tekoči račun ter daje istim posojila proti vknjižbi z in brez amortizacije, na osebni kredit (proti poroštvi) in zastavi vrednostnih papirjev. Menjice se najkulantnejše eskomputujejo

Dr. Ivan Sušteršič, predsednik. Josip Siška, stolni kanonik, podpredsednik. — Odborniki: Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. poslanec. Anton Kobi, posestnik in trgovec, Breg pri Borovnici. Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar, svetnik trgovske in obrtne zbornice in hišni posestnik v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posestnik in blagajnik »Ljudske posojilnice«. Ivan Pollak ml., tovarnar. Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani. Gregor Šliber, župnik na Rudniku.

JOSIP ČRETNIK

stavitelj umetnih mlinov in žag ter izdelovatelj mlinov za ročni obrat, na gapelj, vodno in parno silo

ŠT. JURIJ OB JUŽ. ŽEL.

Pohvalna pisma in javna priznanja so vsakomur na razpolago.

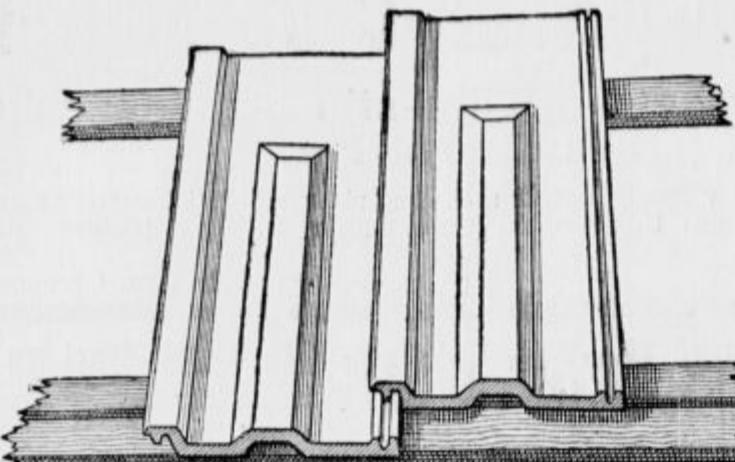
2141

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov ponudi v vsaki poljubni množini patent. duojno zarezani

strešnik - zakriivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

Brez odprtin navzgor!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

480

Streha popolnoma varna pred nevihami!

Spretni zastopniki se izčelo.

Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkevne in pohištvene oprave, spominki iz marmorja, granita ali sijenita, apno živo in ugašeno se dobri pri

Alojziju Vodniku

kamenarskem mojstru

:: Ljubljana ::
Kolodvorska
:: ulica ::

5693

Sodi.

Več vrst sodov ima na prodaj **A. REPIĆ**, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2325 32

Mnogo denarja in dela prihrani pisarnam
„Herkules“

stroj za razmnoževanje pism in izvirnih risb v več barvah.

Josip Švore, Č. Skalice, Čechy

Novost! Zahtevajte cenike in prospektke

Patent priznaten!

Valjčni mlin v Domžalah I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vegaova ul. 6.

Telefon interurb. št. 129.

Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvrstne kakovosti, otroke in druge mleuske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta štev. 27.
v bližini kolodvora. 2072

Lepe zračne sobe. - Priznano fina kuhinja. - Izborne pižje. - Nizke cene. - Lepi restavracijski prostori in povsem na novo urejen = velik senčnat vrt. =

Vsako sredo pri ugodnem vremenu

VELIK KONCERT!

Kuhati ne znajo

to smo konstatirali vselej, ko so se postavile na mizo Pekatete, ki niso šle posebno v slast. Zahajte zastonj kuharsko knjigo pri tvrdki Prva kranjska tovarna testenin v Il. Bistrici.

637

Sanatorij „Morni dom“

sprejema bolnike in to moške na živcih bolehaloče. - Cene zmerne. - Ceniki zastonj. Dr. Fran Ceh, pošta Gornja Kungota pri Mariboru. 2736 12

Toni Jager, Ljubljana, Židovska ul. 5

Špecialna trgovina finih ročnih del. -

Bogato opremljena zaloga šivalnih potrebščin, pričetih in izgotovljenih veznin kakor tudi k temu pripadajoči material, namreč: volna, sukanec, svila, platno, juta, kongresno in švedsko blago. Montiranje, predtiskarija, tamburiranje in plisiranje. Izvršba točna in jako cena.

Trgovina s špecifijskim blagom. ..

Na drobno in debelo.

Trgovina z mokoin deželnimi pridelki.

LJUBLJANA A. ŠARABON LJUBLJANA velika pražarna za kavo

Vsek dan sveže žgana kava.

Glavna zaloga rudinskih voda. ..

Zaloga istrskega in laškega brinja.

Daje po

4 1 | 0 | 2 | 0

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19

sprejema hranične vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4 1/2% brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rent. davek plačuje društvo samo. Druge hranične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom predujme na osebni kredit, vračljive v 7 1/2 letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Od 1. januarja 1911 obrestovale se bodo hranične vloge po 4 3/4%.

Dr. Fr. Dolšak l. r., zdravnik v Ljubljani, podpredsednik,

Prelat A. Kalan l. r., predsednik,

Kanonik I. Sušnik l. r., podpredsednik,